

CASE BOOK

**Księga Przypadków
2001-2004**

CZEŚĆ II: PRZYPADKI

ROZDZIAŁ 1 WYPOSAŻENIE

WYSOKOŚĆ SIATKI

1.1 Czy wysokość siatki jest różna w zależności od wieku i płci zawodników?

Przepis: Tak! Różna wysokość siatki dla różnych kategorii wiekowych zawodników i zawodniczek nie jest oficjalna na całym świecie a każda federacja narodowa ma swoje ustalenia w tym zakresie. Podczas światowych i oficjalnych zawodów FIVB obowiązują przepisy 2.1.1.

ROZDZIAŁ 2 UCZESTNICZY GRY

ZAKAZANE CZĘŚCI UBIORU

2.1 Sędzia II zauważył, że siedzący na ławce rezerwowych zawodnik ma protezę części jednej nogi. Czy jest to dozwolone?

Przepis: Sędzia II może zezwolić na wejście zawodnika na boisko pod warunkiem, że nie spowoduje to zagrożenia zdrowia tego zawodnika oraz innych zawodników w trakcie gry. Zawodnik noszący niebezpieczne przedmioty nie może brać czynnego udziału w grze, jednak może siedzieć na ławce zawodników rezerwowych. / przepis 4.5.1 /

2.2 Podczas zawodów kobiecych, zawodniczka jednej z drużyn miała pierścionek z ostrym diamentem na palcu. Sędzia I poprosił ją o jego zdjęcie. Zawodniczka odpowiedziała, że jest to niemożliwe. Czy może być ona w tej sytuacji dopuszczona do gry?

Przepis: Zawodniczka powinna zdjąć pierścionek. Jeżeli jest to niemożliwe, powinien być on zawinięty, tak, aby zawodniczka nie spowodowała urazu innych zawodniczek. Ważnym jest poinformowanie trenera i innych zawodniczek, że naruszenie przepisów może spowodować kontuzję. / przepis 4.5.1 /

KAPITAN

2.3 Podczas zawodów Pucharu Ameryki kapitan zespołu Argentyny kilkakrotnie kwestionuje decyzje sędziego i zadaje pytania dotyczące wydanych decyzji. Jakie powinno być prawidłowe zachowanie sędziego I?

Przepis: Kiedy w odczuciu sędziego I zachowanie kapitana zespołu wykracza poza jego uprawnienia zawarte w przepisie 5.1.2, sędzia I powinien upomnieć kapitana zespołu nie karząc go jednak. Jeśli zachowanie takie jest kontynuowane, kapitan powinien być ukarany przegraniem akcji (żółta kartka) za grubiańskie zachowanie / przepis 5.1.2.1, 21.1, 21.2, 22.2. /

2.4 Kapitan na boisku nie jest pewny czy kolejność zagrywki w jego zespole jest poprawna. Prosi więc sędziego II o sprawdzenie ustawienia zawodników przed kolejną zagrywką. Jakie powinno być prawidłowe zachowanie sędziów w tej sytuacji?

Przepis: Prośba prawidłowa. Sędzia I prosi sędziego II o sprawdzenie czy pozycje zawodników są prawidłowe. Sędzia I nie musi potwierdzać decyzji wydanej przez sędziego II. Żaden sędzia nie może udzielać jakichkolwiek informacji o ustawieniu przeciwników inaczej, niż czy jest ono prawidłowe. Prawo do próśb nie może być przez zespoły nadużywane. / przepis 5.1.2.2. /

2.5 Kapitan zespołu zagrywającego ma problemy z ustaleniem, którzy z zawodników zespołu odbierającego grają w linii ataku. Próbując to ustalić prosi sędziego I o sprawdzenie ustawienia przeciwników. Czy jest to dozwolone?

Przepis: Jeżeli prośba taka nie zdarza się często, sędzia I nakazuje sędziemu II sprawdzenie ustawienia przeciwników. Jednak udzielona informacja może tylko mówić czy pozycje zawodników

są prawidłowe czy też nie. Nie wolno udzielać informacji, którzy zawodnicy znajdują się w pierwszej a którzy w drugiej linii.

/ przepis 5.1.2.2. /

2.6 *Znajdujący się na boisku kapitan zauważył, że sędzia liniowy zasygnalizował piłkę „po bloku”. Sędzia I nie zauważył sygnalizacji liniowego. Jak kapitan zespołu może prawidłowo poprosić sędziego I o zwrócenie uwagi na sygnalizację sędziego liniowego?*

Przepis: Grający kapitan może podnieść rękę i grzecznym gestem poprosić, czy może zwrócić się do sędziego I. Wówczas może prosić o wyjaśnienie interpretacji danej sytuacji przez sędziego I. Sędzia musi honorować prośbę kapitana. / przepis 5.1.2.1, 21.2.1. /

2.7 *Kapitan zakwestionował karę zastosowaną przez sędziego. Sędzia stwierdził, że decyzja sędziowska jest ostateczna i żaden protest nie może być zaakceptowany. Czy sędzia postąpił słusznie?*

Przepis: Sędzia postąpił nieprawidłowo. Protesty dotyczące przepisów i zastosowania kar są dozwolone i muszą być akceptowane. Kapitan ma prawo zastrzec sobie w trakcie meczu prawo do wpisania swojego niezadowolenia do protokołu po meczu jako oficjalny protest. Protest może być również wpisany przez sekretarza zawodów pod dyktando kapitana. Jakakolwiek dyskusja dotycząca tego incydentu podczas meczu jest niedozwolona.

/ przepis 5.1.2.1, 24.2.4. /

Kapitan zespołu USA, Tommy Liley, grająca na boisku, została zmieniona przez Paulę Weishoff. Trener USA wyznaczył Tarę Cross-Battle do pełnienia funkcji kapitana. Po pewnym czasie Liley wróciła na boisko. Kto po tej zmianie będzie kapitanem na boisku?

Przepis: Po powrocie na boisko Liley ponownie będzie pełnić funkcję kapitana. Gdy kapitan zgłoszony w składzie jest na boisku, pełni on automatycznie swoją funkcję.

TRENER

2.8 *W trakcie Igrzysk Olimpijskich w Barcelonie, przed rozpoczęciem gry, sędzia I zauważył, że trener zespołu włoskiego*

miął walkie-talkie i rozmawiał z osobą siedzącą na trybunach. Czy jest to dozwolone?

Przepis: Użycie takiego urządzenia jest dozwolone.

2.9 *W secie I i II meczu pomiędzy Niemcami i Kanadą, niemiecki trener nie zgadzał się z decyzjami sędziego I. Trener podszedł do sędziego II i prosił o wyjaśnienie decyzji sędziego I. Dwukrotnie sędzia II rozmawiał z nim dłużej niż 10 sekund. Czy było to poprawne zastosowanie przepisów przez sędziów?*

Przepis: Zgodnie z przepisem 5.1.2, tylko grający kapitan jest upoważniony prosić sędziów o wyjaśnienia. Trener nie jest do tego upoważniony. Sędzia II powinien odmówić rozmowy z nim i poprosić go o powrót na ławkę rezerwowych. Jeżeli nie przyniosłoby to skutku powinien natychmiast zawiadomić sędziego pierwszego o zaistniałej sytuacji w celu zastosowania właściwej kary. Normalnie sędzia I upomina trenera za jego złe zachowanie poprzez kapitana. Nie jest to kara. Jeżeli sytuacja taka powtarza się, jest to grubiańskie zachowanie i powinno być ukarane żółtą kartką. / przepis 5.1.2, 5.2.3, 5.2.3.4, 22.1, 22.2, 22.3. /

2.10 *Po zakończonej akcji trener jednej z drużyn wstał i głośno skarżył się na decyzję sędziego oraz poprosił o jej zmianę. Jak powinien zachować się w tej sytuacji sędzia I?*

Przepis: Sędzia I może upomnieć kapitana, trenera i jakiegokolwiek innego członka drużyny lub w szczególnych przypadkach ukarać ich żółtą kartką według gradacji kar / rysunek 9, przepis 22.3 / Tylko grający kapitan upoważniony jest do rozmowy z sędzią i prosić go o wyjaśnienie decyzji. /przepis 5.1.2, 5.2.3, 21.1, 22.2, 22.3 /

2.11 *Poruszający się w wyznaczonej strefie przy bocznej linii boiska trener, chcąc poprosić o przerwę dla odpoczynku, nakazał drugiemu trenerowi, aby ten włączył sygnalizator dźwiękowy, po czym sam zwrócił się do sędziego II o przerwę używając oficjalnej sygnalizacji. Czy taka procedura jest dozwolona?*

Przepis: Tak. Trener odpowiada zarówno za sygnalizator dźwiękowy jak i za sygnalizację ręczną i może nakazać swojemu asystentowi uruchomienie sygnalizatora dźwiękowego. Oficjalnej sygnalizacji ręcznej może używać tylko pierwszy trener. / 5.2.1, 5.2.3.3, 5.3.1 /

2.12 *W meczu Japonii z Rosją podczas Mistrzostw Świata kobiet w Japonii, masażysta oraz asystent trenera Japonii podczas gry opuścili ławkę zawodników rezerwowych i podeszli do linii bocznej boiska do znajdującego się tam I trenera zespołu. Sędzia I nie zareagował na to. Czy zachowanie asystenta trenera i masażysty było prawidłowe?*

Przepis: Zgodnie z przepisami tylko pierwszy trener zespołu może poruszać się w wyznaczonej strefie boiska wzdłuż linii bocznej od linii ataku do linii ograniczającej pole rozgrzewki. Pozostali członkowie zespołu muszą przebywać na ławce zawodników rezerwowych lub w polu rozgrzewki. Sędzia I powinien zwrócić uwagę trenerowi drużyny Japonii na zachowanie członków jego zespołu oraz nakazać masażystę i asystentowi trenera, aby usiedli na ławkę zawodników rezerwowych. / 5.2.3.2, 5.2.3.4, 5.3.1 /

2.13 *Podczas Otwartych Mistrzostw Stanów Zjednoczonych trener jednej z drużyn poruszał się w trakcie meczu tuż przy linii bocznej boiska udzielając swoim zawodniczką wskazówek dotyczących gry. W pewnej chwili trener znalazł się na linii pomiędzy zawodniczkami a sędzią II. Sędzia II zwrócił się do trenera, aby odsunął się gdyż utrudnia mu obserwację boiska, na co trener odpowiedział, że nie robi tego, gdyż jego pozycja jest zgodna z przepisami. Czy sędzia postąpił słusznie w tej sytuacji?*

Przepis: Przepis 5.2.3.4 mówi, że trener zespołu może udzielać rad stojąc lub chodząc w wolnej strefie naprzeciw swojej ławki od przedłużenia linii ataku, aż do pola rozgrzewki, pod warunkiem, że nie przeszkadza to sędziom w obserwowaniu gry. W związku z tym, ponieważ trener w wyraźny sposób utrudniał sędziemu II obserwację gry, prośba sędziego II była właściwa. / przepis 5.2.3.4 /

2.14. *W trakcie meczu ligowego, trener jednego z zespołów wszedł na boisko przez linię końcową boiska w celu poinstruowania zawodnika libero swojej drużyny. Chwilę później, ten sam trener wkroczył w przestrzeń pomiędzy linią ataku a linią środkową boiska utrudniając w ten sposób sekretarzowi zawodów obserwację zawodnika zagrywającego. Jakie powinno być w tej sytuacji zachowanie sędziego I?*

Przepis: Tylko trener zespołu ma prawo poruszać się pomiędzy przedłużeniem linii ataku a polem rozgrzewki. Trener nie ma prawa wchodzić na boisko w celu udzielania rad swoim zawodnikom. W tej sytuacji trener trzykrotnie złamał przepisy gry: 1- wkraczając poza boisko w strefę zagrywki, 2- wkraczając w strefę pomiędzy przedłużeniem linii ataku i linii środkowej boiska, 3- wchodząc na boisko. Sędzia I powinien za pośrednictwem kapitana drużyny upomnieć trenera za niewłaściwe zachowanie. Sędzia powinien również pouczyć trenera o zakresie jego uprawnień dotyczących poruszania się poza ławkę zawodników rezerwowych.

/ przepis 5.2.3.4 /

ROZDZIAŁ 3 STRUKTURA GRY

LOSOWANIE

3.1 *Jaki wybór ma kapitan po wygraniu losowania przed I i V setem?*

Przepis: Zwycięzca losowania ma do wyboru cztery możliwości:

- 1) zagrywkę
- 2) odbiór zagrywki
- 3) prawą stronę boiska
- 4) lewą stronę boiska

Tak więc, jeżeli wygrywający losowanie kapitan wybiera boisko, przegrywający kapitan musi wziąć drugie boisko oraz wybrać czy serwować, czy przyjmować zagrywkę. Jeżeli wygrywający losowanie kapitan wybiera zagrywkę, przegrywający losowanie kapitan musi odbierać zagrywkę, ale może wybrać właściwe boisko. Jeżeli wygrywający losowanie kapitan wybiera odbiór zagrywki, przegrywający kapitan musi zagrywać, ale wybiera odpowiednie boisko. / Przepis 7.1.2 /

BŁĘDY ROTACJI I USTAWIENIA

3.2 *W zespole odbierającym środkowy obrony stoi wyraźnie bliżej siatki niż środkowy ataku. Tuż przed zagrywką drużyny przeciwnej środkowy obrony wyskoczył w powietrze tak, że nie miał kontaktu z boiskiem przed środkowym ataku w momencie, kiedy zagrywający dotknął piłkę. Czy zespół odbierający popełnił błąd ustawienia?*

Przepis: Kiedy zawodnicy wybijają się z podłogi zachowują status, który mieli podczas ostatniego kontaktu z podłożem. Tak więc kiedy zawodnik linii obrony był w powietrzu, ostatnim miejscem kontaktu z podłogą było miejsce bliżej siatki niż zawodnik linii ataku w związku z czym zawodnik linii obrony nie był na swojej pozycji. Jest to błąd. / przepis 7.4, 7.4.2, 7.4.3 /

3.3 *W momencie zagrywki, środkowy obrony R-6 stoi dwoma stopami za stopami środkowego ataku R-3. W momencie zagrywki R-6 ma ręce na podłodze wyraźnie bliżej siatki niż stopy R-3. Czy jest to pozycja prawidłowa?*

Przepis: Pozycja prawidłowa. Tylko stopy mające kontakt z podłożem decydują o tym czy zawodnik popełnia błąd ustawienia czy nie. / przepis 7.4.3, 7.5 /

3.4 *W momencie kiedy piłka została dotknięta przez zagrywającego, R-2 stał częścią stopy na boisku przeciwnika, a pozostałą częścią na linii środkowej. Sędzia II odgwizdał R-2 błąd ustawienia, gdyż ten nie znajdował się w granicach boiska zespołu przyjmującego zagrywkę w momencie gdy piłka była dotknięta przez zagrywającego.*

Przepis: Właściwa decyzja sędziego. / przepis 7.4 /

3.5 *Sekretarz zawodów nie zauważył, że niezgodnie z porządkiem rotacji, zamiast zawodnika nr 6, na zagrywkę poszedł zawodnik nr 5. Zawodnik nr 5 zdobył trzy punkty. Po przegraniu akcji i wygraniu kolejnej w tym samym zespole na zagrywkę poszedł zawodnik nr 11, który był następnym w kolejności po zawodniku nr 5. Po zagranie piłki przez zawodnika nr 11, sekretarz zawodów zasygnalizował błąd rotacji. Na podstawie protokołu jedynym błędem jaki można było w danej chwili stwierdzić był błąd zawodnika nr 11, który*

zagrywał zamiast zawodnika nr 5. Późniejszy odczyt zapisu meczu na taśmie video ujawnił moment, w którym faktycznie nastąpił błąd. Sędziowie nie mieli jednak takiej możliwości w trakcie meczu. Sędzia odgwizdał błąd rotacji zawodnikowi nr 11 a zespół wrócił na właściwe pozycje. Nie anulowano zdobytych wcześniej punktów. Czy była to właściwa decyzja sędziego?

Przepis: Opierając się na dostępnych w tym momencie informacjach, sędzia postąpił słusznie. / przepis 7.7.1, 24.2.3 /

3.6 *Podczas oficjalnej rozgrzewki zawodnik jednej z drużyn uległ kontuzji i nie mógł brać udziału w dalszej grze. Ponieważ kontuzjowany zawodnik był wpisany wcześniej przez trenera na kartce z ustawieniem w pierwszym secie, sędzia pozwolił trenerowi na dokonanie zmiany. Czy kontuzjowany zawodnik musi wejść na boisko przed rozpoczęciem gry w celu dokonania tej zmiany?*

Przepis: Nie. Sędzia postąpił właściwie pozwalając na zmianę regulaminową. Po dostarczeniu kartki z ustawieniem do sędziego drugiego lub sekretarza, nie może być dokonana żadna inna zmiana w ustawieniu zawodników niż zmiana regulaminowa z wyjątkiem zastąpienia przez zawodnika libero. Zmiana ta wliczana jest do limitu sześciu zmian przysługujących zespołowi w secie. / przepis 7.3.2, 7.3.4, 7.3.5.2 /

3.7 *R-7 znalazł się w grze kiedy powinien być na ławce rezerwowych. Zespół „R” wykorzystał już 6 regulaminowych zmian zawodników. Skoro niemożliwe było dokonanie zmiany regulaminowej, jaka powinna być według przepisów właściwa procedura?*

Przepis: Niewłaściwe ustawienie. Procedura według przepisu 8.4.2 musi być następująca:

- a. przegranie akcji przez zespół „R”. Punkt dla zespołu „S”.
- b. zmiana jest sprostowana. R-7 jest usunięty z boiska i właściwy zawodnik powraca do gry. Poprawa ta nie jest liczona jako zmiana, ale usunięcie R-7 nie anuluje zmiany, jeśli była wykorzystana jako wejście R-7 na boisko.
- c. wszystkie punkty zdobyte przez „R” podczas gdy R-7 był na boisku są anulowane
- d. nie stosuje się dalszych kar dla „R” / przepis 8.4.2 /

3.8 Drużyna „R” wykorzystwała 5 zmian. Trener „R” poprosił o zmianę i wskazał, że będą dokonane 2 zmiany. Jaka powinna być prawidłowa decyzja sędziego II?

Przepis: Jeżeli „R” ma wykorzystane już 5 zmian, tylko jedna zmiana będzie zaakceptowana. Sędzia II musi zapytać trenera, której zmiany chce dokonać. Jeżeli sytuacja nie opóźniła gry, druga zmiana odrzucona będzie bez karania. / przepis 8.1.1, 16.5, 16.6, 17.1 /

3.9 R-5 i R-2 są czołowymi atakującymi w zespole. R-5 zastąpiony został regulaminowo przez innego zawodnika a następnie, po kilku akcjach, powrócił do gry. Chwilę później grając w linii ataku R-5 odniósł kontuzję i musiał być zastąpiony zgodnie z procedurą o zmianie narzuconej. Trener widząc leżącego na boisku R-5 poprosił o zmianę innego zawodnika znajdującego się w tym czasie na boisku w linii obrony: R-2. Kiedy okazało się, że R-5 nie może kontynuować gry, trener ponownie poprosił o zmianę R-2 za kontuzjowanego R-5 w ramach zmiany narzuconej. Czy zmiany zostały przeprowadzone prawidłowo?

Przepis: Nie. Trener pomiędzy dwoma akcjami może zgłaszać prośbę o zmianę zawodnika tylko raz. Jednak dwóch lub więcej zawodników może być zmienionych podczas jednej przerwy na wyraźną prośbę i sygnał trenera. W tej sytuacji trener postąpił niezgodnie z przepisami. / przepis 8.2, 16.3.2 /

3.10 Trener prosi o dwie zmiany. Sekretarz zawodów po sprawdzeniu w protokole stwierdził, że tylko jedna ze zmian może być przeprowadzona, druga natomiast jako nieregulaminowa musi być odrzucona. Jaka powinna być w tej sytuacji prawidłowa decyzja sędziego II?

Przepis: Sędzia II zezwala na przeprowadzenie zmiany regulaminowej a odrzuca prośbę o zmianę nieregulaminową bez względu na to, w jakiej kolejności zmiany zostały zgłoszone. Prośba o zmianę nieregulaminową karana jest jak za opóźnianie gry: upomnieniem w przypadku pierwszej takiej prośby, karą w każdym następnym przypadku. / przepis 8.1, 17.1.3 /

ROZDZIAŁ 4 PRZEBIEG GRY

ODBICIE PIŁKI

4.1 Po złym odbiorze zagrywki przez zespół przyjmujący piłka przeleciała nad siatką poza antenkami ograniczającymi przestrzeń przejścia. Jeden z zawodników drużyny przyjmującej zagrywkę pobiegł za piłką w kierunku wolnej strefy drużyny przeciwnej próbując wycofać ją na własne boisko. Jednak źle odbita piłka skierowana została na boisko przeciwnika, w kierunku siatki, gdzie złapana została przez zawodnika drużyny przeciwnej. Zanim piłka została złapana, sędzia I odgwizdał „piłkę autową”. Czy sędzia postąpił słusznie? W którym momencie piłka stała się „autowa”?

Przepis: Sędzia postąpił słusznie. Piłka stała się autowa kiedy całkowicie opuściła wolną strefę po stronie drużyny zagrywającej a więc kiedy przekroczyła linię boczną tej drużyny wlatując na jej boisko. Piłka również staje się autowa kiedy w podobnej sytuacji zagrywana przez zespół broniący się w kierunku własnego boiska dotknie zawodnika drużyny przeciwnej znajdującego się poza boiskiem, w obrębie własnej strefy wolnej, o ile ten celowo nie utrudniał wykonania takiej akcji. / przepis 11.1.2, 11.1.2.2 /

4.2 Usiłując obronić w pierwszym odbiciu trudną piłkę, zawodnik linii obrony odbił piłkę otwartą dłonią wyciągniętej do góry jednej ręki. Czy sędzia I postąpił słusznie nie przerywając gry?

Przepis: Tak. Sędzia nie może zbyt pochopnie przerywać gry dopóki z całą pewnością nie stwierdzi, że piłka była przetrzymana lub rzucona. / przepis 10.2.1, 10.2.2, 10.2.3.2, 10.3.4 /

4.3 W meczu pomiędzy drużynami Chin i USA, zawodniczka Chin zaatakowała piłkę w blok zespołu USA. Piłka po odbiciu od bloku wróciła na stronę drużyny z Chin, gdzie została odbita przez tą samą zawodniczkę w akcji obronnej. Piłka odbiła się kolejno w jednej akcji od jednego jej przedramienia, drugiego i klatki piersiowej ale nie została przetrzymana ani rzucona. Czy sędzia I postąpił słusznie nie przerywając akcji?

Przepis: Tak. Było to pierwsze odbicie zespołu Chin, przy którym piłka może być dotknięta kolejno kilkoma częściami ciała, pod warunkiem, że nie była przetrzymana ani rzucona a kontakt z piłką miał miejsce w jednej akcji.

Pierwsze odbicie, po którym dozwolone jest dotknięcie piłki kolejno kilkoma częściami ciała występuje w momencie:

1. odbioru zagrywki
2. odbioru ataku (tak lekkiego , jak i silnego)
3. odbioru piłki odbitej przez blok własnej drużyny
4. odbioru piłki odbitej od bloku przeciwnika / przepis 10.2.3.2 /

4.4. *Po ataku piłka odbita się od rąk zawodnika skaczącego do bloku i wpadła pomiędzy siatkę a blokującego. Skaczący do bloku zawodnik, próbując uratować piłkę, odbił ją od dołu jedną ręką. Po tym odbiciu piłka uderzyła go jeszcze w ramię i tułów. Sędzia I przerwał akcję odgwiszując „piłkę rzuconą”. Czy sędzia postąpił słusznie?*

Przepis: Odbicie spadającej między siatką a zawodnikiem piłki było pierwszym odbiciem zespołu i piłka mogła dotknąć w tej akcji kolejno kilku części ciała zawodnika odbijającego. Piłka nie może być jednak przetrzymana ani rzucona w pierwszym odbiciu dlatego decydujące znaczenie w tej sytuacji miał pierwszy kontakt z piłką w momencie jej odbicia i sędzia mógł odgwiszczać piłkę rzuconą.

/ przepis 10.2.2, 10.2.3.2 /

4.5 *Po złym odbiorze zagrywki przez zespół, piłka trafiła nad siatkę gdzie została skierowana w akcji bloku drużyny przeciwnej w boisko zespołu odbierającego zagrywkę. Czy taka akcja jest dozwolona?*

Przepis: W akcji bloku może zdarzyć się, że piłka będzie rzucona dlatego sędzia musi zwrócić uwagę, czy piłka jest odbita czysto, czy jest złapana i/lub rzucona. Blokowanie i kierowanie piłki w boisko przeciwnika w akcji bloku jest dozwolone. / przepis 10.2.2 /

4.6 *Zawodnik wyskoczył w powietrze próbując obronić piłkę w obrębie trybun. Po odbiciu piłki zawodnik wylądował w trybunach. Czy taka akcja jest dozwolona?*

Przepis: Zagranie prawidłowe. Zawodnik może zagrać piłkę poza wolną strefą. Poza polem gry zawodnik może skorzystać z pomocy

innego zawodnika lub jakiegokolwiek przedmiotu w celu osiągnięcia piłki. / przepis 10, 10.1.3 /

4.7 *Zawodnik pobiegł za piłką w kierunku trybun. Tuż przed jej odbiciem przez zawodnika jeden z kibiców podskoczył i złapał piłkę uniemożliwiając w ten sposób zagranie zawodnikowi. Trener tego zespołu domagał się powtórzenia akcji ze względu na jej utrudnianie przez kibiców. Jaka powinna być prawidłowa decyzja sędziego?*

Przepis: Zawodnik może odbić piłkę z trybun oraz ławki zawodników rezerwowych w ramach przysługujących zespołowi trzech odbić. O ile jednak zawodnik jest uprzywilejowany do gry w obrębie pola gry, o tyle traci swoje przywileje poza nim. Sędzia powinien przyznać punkt drużynie przeciwnej. / przepis 10, 10.1.3, 11.1.2 /

Zawodnik wyskoczył w powietrze i próbował obronić piłkę ponad miejscami dla widzów. Po odbiciu piłki wylądował na krzesłach bez kontaktu z podłogą.

Przepis: Prawidłowe zagranie. Zawodnik może zagrać piłkę poza boiskiem i wolną strefą. Poza polem gry zawodnik może korzystać z pomocy innych zawodników lub jakichkolwiek urządzeń w celu osiągnięcia piłki.

ZAWODNIK PRZY SIATCE

4.8 *Atakujący w zespole Brazylii machnął nogą tak, że przypadkowo uderzył zawodnika blokującego drużyny Holandii pod siatką. Utrudniło to blokującemu grę w bloku co w rezultacie doprowadziło do przegrania akcji przez Holendrów. Jaka powinna być prawidłowa decyzja sędziego II?*

Przepis: Błąd popełnił zawodnik atakujący. Sędzia II powinien przerwać akcję w momencie kontaktu obu zawodników pod siatką i przyznać punkt drużynie Holandii. / przepis 12.2.1 /

4.9 *Zawodnik linii obrony, po prawidłowo wykonanym ataku, wylądował stopami na linii środkowej boiska następując*

jednocześnie na stopy blokującego zawodnika drużyny przeciwnej. Zagranie tym utrudnił mu prawidłowe wykonanie kolejnej akcji. Podobne sytuacje miały miejsce jeszcze kilkakrotnie w ciągu dalszej gry, jednak sędzia II nie reagował na nie mimo próśb zawodników. Czy sędzia II postąpił słusznie?

Przepis: Przepis 12.2.1 mówi, że dozwolone jest przekroczenie pod siatką przestrzeni przeciwnika pod warunkiem, że nie wpłynie to na grę przeciwnika. Zagranie zawodnika atakującego było nieprawidłowe ponieważ swym zagranie utrudnił zawodnikowi drużyny przeciwnej wykonanie akcji i powinno być ukarane przegraniem akcji. / przepis 12.2.1, 12.2.2.1, 12.2.4 /

4.10 *Rozgrywający z linii obrony wbiegał pod siatkę w celu rozegrania piłki. Po złym odbiorze przez zespół zmuszony był wrócić w pole obrony za piłką. W czasie odwracania się dotknął lekko barkiem siatki. Sędzia II nie odgwizdał błędu. Czy sędzia postąpił słusznie?*

Przepis: Sędzia postąpił słusznie. Dotknięcie siatki przez rozgrywającego nie było błędem ponieważ nie miało miejsca podczas akcji gry piłką. / przepis 12.3.1 /

4.11 *Odwracając się po odbiciu piłki w pobliżu siatki, zawodniczka dotknęła siatki włosami. Czy sędzia II powinien odgwizdać błąd?*

Przepis: Błędu nie było. Dotknięcie siatki jakkolwiek częścią ciała lub jakkolwiek częścią ubioru, nawet ręczniczką do wycierania, którego często używają zawodnicy podczas gry jest błędem tylko podczas akcji gry piłką. / przepis 12.3.1, 12.4.4 /

4.12 *Po niedokładnym odbiorze zagrywki przez zespół piłka trafiła nad siatkę częściowo przekraczając jej płaszczyznę pionową. Rozgrywający tego zespołu próbując odbić piłkę, przełożył rękę ponad siatkę na stronę drużyny przeciwnej i rozegrał piłkę do zawodnika atakującego umożliwiając mu wykonanie prawidłowego ataku. Czy sędzia I postąpił słusznie przerywając grę?*

Przepis: Sędzia postąpił prawidłowo. Zawodnik nie może w celu rozegrania piłki przełożyć rękę nad siatkę na stronę drużyny przeciwnej. Podobne zagranie poniżej siatki nie jest błędem dopóki piłka całkowicie nie przekroczy płaszczyzny pionowej siatki.

/ przepis 10, 12.2.1 /

4.13. *Podczas MŚ kobiet, w meczu pomiędzy Japonią i Rosją, znajdująca się nad siatką piłka została jednocześnie dotknięta przez atakującą drużynę Japonii oraz blokującą drużynę Rosji. Po tym zagranie piłka upadła na aut po stronie zespołu Rosji. Czy sędzia I postąpił właściwie przyznając punkt drużynie Japonii?*

Przepis: Jeżeli piłka nie jest przetrzymana podczas jednoczesnego odbicia i po takim odbiciu upada na aut po stronie jednego z zespołów, błąd popełnia zespół przeciwny. Tak więc, w tej sytuacji sędzia I popełnił błąd a punkt powinien być przyznany dla zespołu Rosji. / przepis 10.1.2.2 /

4.14 *Niedokładnie zaatakowana piłka uderza przez siatkę zawodnika blokującego. Sędzia nie odgwizdał błędu dotknięcia siatki mimo, że dotknięcie miało miejsce w akcji z piłką. Czy sędzia postąpił właściwie?*

Przepis: Tak. Nie jest błędem jeżeli piłka uderzona w siatkę spowoduje dotknięcie przez siatkę zawodnika zespołu przeciwnego. Błędem jest dotknięcie siatki przez zawodnika w czasie blokowania. / przepis 12.3.3 /

4.15 *Podczas MŚ mężczyzn blokujący drużyny Japonii zablokował mocno zaatakowaną piłkę przez atakującego drużyny Korei. Piłka odbiła się od rąk blokującego i wyszła daleko poza linię końcową boiska. Libero drużyny Japonii wybiegł poza boisko i wykonał pad do przodu aby odbić piłkę. Wszyscy widzowie skoncentrowali się na grze zawodnika libero dopingując go aby dosięgnął piłkę. W tym czasie blokujący drużyny Japonii, po zakończonej akcji bloku, opadł na podłogę a następnie odwrócił się przygotowując do następnej akcji. W czasie odwracania dotknął lekko barkiem siatkę. Sędzia II odgwizdał błąd dotknięcia siatki. Czy sędzia popełnił błąd?*

Przepis: Decyzja sędziego II nie była prawidłowa. Przepis 12.3.1 mówi, że dotknięcie siatki nie jest błędem z wyjątkiem gdy zawodnik dotyka siatki podczas akcji z piłką. Szczególnie w tej sytuacji, kiedy tak spektakularna akcja miała miejsce poza boiskiem, daleko od siatki, błąd nie powinien być odgwizdany ponieważ wprowadzał zniechęcenie zawodników do gry a zdziwienie i rozczarowanie wśród publiczności. / przepis 12.3.1 /

4.16 *W meczu Pucharu Świata, po ataku zawodnika drużyny Kuby piłka minęła blok zawodników drużyny USA i została odbita przez innego zawodnika tego zespołu grającego w linii obrony. Zanim blokujący drużyny USA opadł na boisko po nieudanej próbie bloku dotknął siatkę a sędzia II odgwizdał błąd. Czy sędzia postąpił prawidłowo?*

Przepis: Tak. Zawodnik popełnił błąd ponieważ dotknął siatkę w czasie próby bloku a więc w akcji z piłką. Należy odróżnić tę sytuację od opisywanej w poprzednim punkcie gdzie zawodnik dotknął siatkę dopiero po zakończonej akcji bloku. / przepis 12.3.1 /

4.17 *W zespole Kuby, w meczu z drużyną USA, trzech atakujących ruszyło w stronę siatki do ataku w celu zmylenia bloku drużyny USA. Rozgrywający Kuby rozegrał trudną do odczytania przez przeciwnika piłkę do atakującego na lewym skrzydle tak, że blok USA nie zorientował się skąd będzie atak i blokował zawodnika markującego atak z prawego skrzydła. W akcji tej blok USA dotknął siatki a sędzia II przerwał akcję wskazując błąd dotknięcia siatki przez blokujących na prawym skrzydle. Czy sędzia postąpił właściwie?*

Przepis: Sędzia popełnił błąd. Zawodnik Kuby atakował z lewego skrzydła a dotknięcie siatki miało miejsce w bloku na prawym skrzydle. Ani markujący atak z prawego skrzydła zawodnik Kuby, ani blokujący go zawodnicy USA nie brali udziału w akcji z piłką a dotknięcie siatki nie miało wpływu na grę. / przepis 12.3.1 /

4.18 *Rozgrywający wyskoczył w pobliżu siatki, żeby rozegrać piłkę. Po jej rozegraniu opadł na podłogę. Odwracając się w stronę boiska, aby przyjąć pozycję w obronie, dotknął siatkę. Sędzia nie przerwał gry.*

Przepis: Sędzia postąpił słusznie. Dotknięcie siatki nie miało miejsca w akcji z piłką. / przepis 12.3.1 /

4.19 *Po niedokładnym rozegraniu piłki przez rozgrywającego do środkowego ataku, piłka przeleciała nad atakującym nie dotykając go i upadła na boisku atakującego zespołu. W tym czasie środkowy bloku zespołu przeciwnego, próbując zablokować atak dotknął siatkę. Dotknięcie siatki miało miejsce zanim piłka upadła na boisko*

drużyny atakującej. Czy sędzia II postąpił słusznie odgwizdując dotknięcie siatki?

Przepis: Sędzia postąpił właściwie. Środkowy bloku dotknął siatkę w akcji z piłką próbując zablokować atak mimo, że atak był nieudany.

4.20 *Po szybkiej grze kombinacyjnej dwóch zawodników Japonii przy siatce, na środku boiska, którzy markowali atak ze środka siatki, piłka rozegrana została przez rozgrywającego tego zespołu do innego zawodnika atakującego z lewego skrzydła. W czasie tej akcji środkowy bloku drużyny Korei dotknął siatkę próbując zatrzymać markujących atak środkowych zespołu Japonii. Sędzia odgwizdał błąd dotknięcia siatki środkowemu bloku drużyny Korei. Czy sędzia postąpił słusznie?*

Przepis: Tak. Sędzia postąpił słusznie. Środkowy bloku Korei uczestniczył w akcji z piłką próbując zablokować piłkę sprytnie rozgraną przez rozgrywającego na lewe skrzydło. / przepis 12.3.1 /

4.21 *Po szybkiej grze kombinacyjnej dwóch zawodników Japonii przy siatce, na środku boiska, którzy markowali atak ze środka siatki, piłka rozegrana została przez rozgrywającego tego zespołu do innego zawodnika atakującego z lewego skrzydła. Blokujący drużyny Korei, spodziewając się ataku z prawej strony, z drugiej linii, dotknął siatkę. Sędzia odgwizdał błąd dotknięcia siatki przez blok Korei. Czy sędzia postąpił słusznie?*

Przepis: Sędzia popełnił błąd. Blokujący nie blokował piłki. Piłka nawet nie znajdowała się w pobliżu blokującego i atakującego zawodnika. W związku z tym zawodnik blokujący nie brał udziału w akcji z piłką a co za tym idzie nie mógł popełnić błędu dotknięcia siatki. / przepis 12.3.1 /

4.22 *Zespół odbierał piłkę meczową. Po wyprowadzeniu ataku zawodnik atakujący wylądował na podłodze nieznacznie tracąc równowagę, zrobił dwa kroki i delikatnie potrącił siatkę poza antenką. W tym czasie piłka pozostawała w grze. Sędzia I odgwizdał błąd dotknięcia siatki i zakończył mecz. Czy sędzia postąpił słusznie?*

Przepis: Sędzia musi wziąć pod uwagę fakt, że dotknięcie siatki poza antenką jest również błędem. Jednak w myśl obowiązujących

przepisów jego decyzja może nie być właściwa. Skoro po ataku zawodnik zrobił jeszcze dwa kroki zanim dotknął siatkę a piłka była już daleko w momencie dotknięcia siatki, zatem dotknięcie siatki nie było błędem ponieważ nie miało miejsca w akcji z piłką. Jeżeli jednak sędzia uznał, że dotknięcie siatki miało wpływ na grę, jego decyzja była słuszna. / przepis 2.2, 12.3.1, 12.3.2 /

ZAGRYWKA

4.23 Sekretarz zawodów stwierdził, że do wykonania zagrywki przygotowuje się niewłaściwy zawodnik. W momencie zagrania piłki przez niewłaściwego zawodnika sekretarz zasygnalizował sędziemu błąd rotacji a sędzia przerwał akcję. Czy postępowanie sekretarza było właściwe?

Przepis: Tak. Kiedy niewłaściwy zawodnik przygotowuje się do wykonania zagrywki, sekretarz musi poczekać aż zawodnik wykona zagrywkę po czym informuje sędziego II o zaistniałym błędzie. Sekretarz może w tym celu używać dzwonka lub innego sygnalizatora dźwiękowego. / przepis 7.7.1, 13.2.1, 13.7.1, 26.2 /

4.24 Po zakończonej przerwie technicznej, w zespole zagrywającym do zagrywki zaczął przygotowywać się zły zawodnik. Po gwizdku sędziego I na zagrywkę zespół zorientował się, że zagrywać powinien inny zawodnik w związku z czym właściwy zagrywający zajął miejsce w polu zagrywki. Sędzia I ponownie dał sygnał na zagrywkę. Czy sędzia postąpił właściwie?

Przepis: Nieprawidłowe postępowanie sędziego I. Sędzia daje sygnał na zagrywkę tylko raz.

4.25 Zagrywający podrzucił piłkę w celu wykonania zagrywki ale pozwolił jej upaść na podłogę. Następnie szybko złapał ją i prawidłowo zagrał przed upływem dozwolonych na zagrywkę 8 sek. Czy zagrywający postąpił prawidłowo?

Przepis: Zagranie nieprawidłowe. Piłka musi być uderzona dłonią lub dowolną częścią ręki po podrzuceniu jej w górę lub opuszczeniu w dół z dłoni. Dozwolone jest tylko jedno podrzucenie piłki dlatego

każde zagranie, które sędzia uzna za podrzucenie piłki w celu wykonania zagrywki musi zakończyć się zagrywką. /przepis 13.4.2 /

4.26 Piłka po zagrywce dotknęła siatki i antenki zanim została zagrana przez zespół odbierający zagrywkę. Sędzia I odgwizdał błąd zagrywki. Czy sędzia postąpił słusznie?

Przepis: Tak. Piłka dotykająca antenki jest autowa. / przepis 9.4.3 /

4.27 Wielokrotnie podczas gry piłka po zagrywce uderzała w górną taśmę siatki. Za każdym razem sędzia I natychmiast przerywał grę. W którym momencie sędzia powinien w tej sytuacji gwizdać?

Przepis: Piłka po zagrywce musi przekroczyć przestrzeń przejścia. Jeżeli jej nie przekroczy automatycznie staje się autowa. Natomiast piłka, która po zagrywce uderza w górną taśmę siatki nie koniecznie musi być autowa. Sędzia I powinien gwizdnąć dopiero w momencie gdy upewni się, że piłka po uderzeniu w taśmę pozostanie na stronie zespołu zagrywającego. / przepis 13.6.2.1 /

Zawodnik zagrywający stanął na środku pola zagrywki. Środkowy drugiej linii tego zespołu stanął bliżej linii bocznej niż zagrywający. Sędziowie pozwolili kontynuować grę. Czy postąpili zgodnie z przepisami?

Przepis: Pozycja zagrywającego jest prawidłowa zakładając, że wykonuje on zagrywkę zgodnie z rotacją. Środkowy drugiej linii może zajmować pozycję po prawej stronie zagrywającego o ile stoi na boisku. Sędziowie postąpili zgodnie z przepisami.

S-6 przygotowuje się do zagrywki, ale S-1 zauważył, że S-6 nie powinien zagrywać. S-6 podrzucił piłkę i pozwolił jej upaść na podłogę. Sędzia pozwolił aby właściwy zawodnik wprowadził piłkę do gry. Czy sędzia postąpił właściwie?

Przepis: Nie. Po gwizdku sędziego zawodnik może podrzucić lub opuścić piłkę i wprowadzić ją do gry w ciągu 8 sek. Kolejne próby są niedozwolone.

Nieprawidłowy zawodnik przygotowuje się do wykonania zagrywki. Sędzia dał sygnał na rozpoczęcie akcji. Właściwy zawodnik zauważył ten błąd, szybko wbiegł w pole zagrywki i wykonał zagrywkę zamiast przygotowującego się do niej,

nieprawidłowego zawodnika. Zagrywka została wykonana przed upływem regulaminowych 8 sek. Czy było to właściwe zagranie?

Przepis: Tak. Skoro akcja miała miejsce w ciągu 8 sek. od gwizdka sędziego, było to zagranie prawidłowe.

ATAK

4.28 *W drugim uderzeniu zespołu rozgrywający z drugiej linii, w celu rozegrania piłki, wyskakuje z pola ataku i dotyka piłkę w momencie gdy jest ona całkowicie powyżej górnej taśmy siatki. Zamiast jednak rozegrać piłkę, zdecydował się uderzyć piłkę na drugą stronę obok blokujących. Blokujący odczytali jednak intencje przeciwnika i zablokowali skierowaną na ich boisko piłkę z przełożeniem rąk. Jaka powinna być prawidłowa decyzja sędziego I?*

Przepis: Sędzia I postąpił właściwie przyznając punkt zespołowi, który wykonał blok. Każde przebicie piłki na stronę przeciwnika, z wyjątkiem zagrywki i bloku, jest atakiem. Atak jest spełniony w momencie gdy piłka całkowicie przekroczy płaszczyznę siatki lub gdy jest dotknięta przez blok przeciwnika. W tym wypadku piłka była dotknięta przez blokujących w związku z czym atak był spełniony. Skoro spełniony atak wykonywał zawodnik linii obrony, który dotykał piłkę powyżej górnej taśmy siatki, atak taki był nieprawidłowy. / przepis 14.1.1, 14.1.2, 14.2.2, 14.3.3 /

4.29 *W drugim uderzeniu zespołu, zawodnik USA, będąc blisko siatki, kieruje piłkę w stronę boiska przeciwnika. Piłka nie przekracza jednak pionowej płaszczyzny siatki i zostaje zablokowana z przełożeniem przez zawodnika drużyny Japonii. Sędzia I uznał, że żaden z zawodników drużyny USA nie był w stanie dosięgnąć wcześniej piłki i przyznał punkt drużynie Japonii. Czy sędzia postąpił właściwie?*

Przepis: Jeśli nawet byłoby to drugie odbicie zespołu, a piłka kierowana jest na boisko przeciwnika, to jest to atak. Zatem jeżeli według opinii sędziego I, żaden zawodnik zespołu USA nie był w stanie dosięgnąć piłki, blok zawodników Japonii był prawidłowy. / przepis 14.1.1, 15.3 /

4.30 *Zawodnik linii obrony wybił się w górę z pola ataku i zaatakował piłkę w drugim uderzeniu zespołu. W momencie ataku piłka znajdowała się całkowicie powyżej górnej taśmy siatki. Po ataku piłka uderzyła w górną taśmę siatki i odbiła się z powrotem na boisko tego zespołu. Czy sędzia postąpił właściwie pozwalając kontynuować grę?*

Przepis: Tak. Jeżeli piłka nie przekroczyła pionowej płaszczyzny siatki i nie była dotknięta przez blokującego, atak nie był spełniony. Zespół ma jeszcze prawo do trzeciego odbicia aby skierować piłkę na stronę drużyny przeciwnej. / przepis 10.1, 14.1.3, 14.2.2, 14.3.3 /

4.31 *Zagrywał zespół A. Zawodnik linii obrony zespołu B wyskoczył zza linii pola ataku i dotknął zagraną piłkę powyżej górnej taśmy siatki. Kontakt z piłką miał miejsce za linią ataku i piłka powróciła na stronę zespołu zagrywającego. Czy sędzia postąpił słusznie nie przerywając gry?*

Przepis: Zagranie prawidłowe. Mimo, że zabronione jest blokowanie zagrywki oraz atakowanie piłki z zagrywki z pola ataku, powyżej górnej taśmy siatki to atak zawodnika zespołu B był prawidłowy o ile dotknięcie piłki miało miejsce całkowicie poza polem ataku. / przepis: 14.3.4 /

4.32 *Rozgrywający z drugiej linii wyskoczył z pola ataku i odbił znajdującą się całkowicie powyżej górnej taśmy siatki piłkę w kierunku zawodnika atakującego swojej drużyny. Zanim jednak piłka została zaatakowana przez atakującego, przekroczyła pionową płaszczyznę siatki i została zablokowana przez przeciwnika. Czy sędzia postąpił słusznie nie przerywając gry?*

Przepis: Sędzia popełnił błąd. W momencie gdy odbicie piłki przez rozgrywającego, jako zawodnika linii obrony, zostało zablokowane przez przeciwnika, stało się atakiem spełnionym a co za tym idzie nieprawidłowym. / przepis 14.1.3 /

BLOK

4.33 *Rozgrywający z pola obrony wyskoczył z pola ataku w celu rozegrania piłki. Po złym odbiorze zagrywki piłka dograna została zbyt wysoko aby rozgrywający mógł ją osiągnąć i przekroczyła przestrzeń przejścia. Piłka zaatakowana została przez przeciwnika, przeszła nad siatką i uderzyła w znajdujące się jeszcze powyżej górnej taśmy siatki ramiona rozgrywającego. Odbita piłka przekroczyła siatkę i upadła na boisko zespołu, który wykonywał atak. Jaka powinna być w tej sytuacji prawidłowa decyzja sędziego?*

Przepis: Nieprawidłowy blok zawodnika drugiej linii. Mimo, że rozgrywający z drugiej linii nie zamierzał blokować, to piłka odbiła się od jego rąk w momencie gdy znajdowały się powyżej górnej taśmy siatki. / przepis 15.1.1, 15.1.3, 15.6.2 /

4.34 *W meczu kobiet, pomiędzy drużynami Niemiec i Korei, zawodniczka niemiecka zablokowała z przełożeniem rąk odbicie Korei wykonywane przez rozgrywającą tej drużyny. Sędzia nie przerwał akcji. Czy było to prawidłowe zagranie blokującej?*

Przepis: Sędzia I musi koniecznie określić akcję rozgrywającej, czy jej zagranie było równoległe do siatki – wówczas akcja blokującej byłaby nieprawidłowa ponieważ piłka nie była przechodząca od przeciwnika, czy też było skierowane do siatki a więc czy mogło być atakiem. Zgodnie z przepisem 15.3 blokowanie ataku z przełożeniem jest dozwolone. Istotne jest aby sędzia odróżnił wystawę od ataku. / przepis 15.1.1, 15.3 /

4.35 *S-2 blokuje atak zespołu R. R-3 blokuje blok S-2. Czy blok bloku jest zagranem prawidłowym?*

Przepis: Tak. Blok jest to akcja mająca na celu zatrzymanie piłki przechodzącej od strony przeciwnika. Tak więc nie jest błędem blokowanie bloku przeciwnika. / przepis: 15.1.1 /

4.36 *Podczas MŚ seniorów, w meczu pomiędzy drużynami Holandii i Grecji, dwóch zawodników drużyny Holandii prawidłowo zablokowało atak zawodnika z Grecji. Zanim jednak piłka po bloku upadła na boisko Greków, dotknęła stopę jednego z uczestniczących w bloku zawodników, który po akcji bloku nadepnął na linię środkową boiska częściowo stawiając stopę na boisku drużyny z*

Grecji. Czy sędzia postąpił słusznie uznając blok Holendrów za prawidłowy?

Przepis: Właściwa decyzja sędziego I. Położenie stopy zawodnika z Holandii było zgodne z przepisami a zatem upadek piłki na jego stopę należy traktować jako upadek piłki na boisko. W podobnej sytuacji, jeśli piłka dotknęłaby stopy zawodnika blokującego zanim ten oparłby stopę na boisku, sędzia mógłby uznać to zagranie za błąd blokujących, którzy przeszkodzili przeciwnikowi w grze. / przepis 12.2.1 /

4.37 *Zawodnik S-2 zablokował piłkę z przełożeniem rąk po stronie zespołu atakującego. Piłka odbiła się od bloku w górę i pozostała po stronie zespołu atakującego po czym została ponownie odbita przez innego zawodnika uczestniczącego w akcji bloku S-3. Po tym odbiciu piłka upadła na boisko zespołu atakującego. Czy sędzia I postąpił słusznie odgwiszując błąd zawodnika blokującego?*

Przepis: Sędzia postąpił właściwie. Akcja zawodnika S-3 była nieprawidłowa ponieważ nie była w jednej akcji z akcją S-2 i nie może być uznana za odbicie w bloku. Odbicie S-3 było atakiem bezpośrednio po bloku S-2 a ponieważ miało miejsce po stronie przeciwnika słusznie zostało uznane za nieprawidłowe.

/ przepis 12.1.2, 15.1.1, 15.2, 15.3 /

Jeżeli piłka po bloku S-2 chociaż częściowo przekroczyłaby przestrzeń przejścia, atak wykonany przez S-3 w swojej przestrzeni byłby prawidłowy.

/ przepis 14.2.1, 14.3.1, 15.1.1, 15.2 /

4.38 *Po niedokładnym przyjęciu zagrywki przez R-5 piłka przekroczyłaby przestrzeń przejścia o ile nie byłaby dotknięta przez innego zawodnika drużyny odbierającej zagrywkę. R-3, rozgrywający tej drużyny, miał szansę wykonać takie uderzenie jednak piłka została zablokowana z przełożeniem rąk przed odbiciem jej przez R-3. Czy sędzia I postąpił właściwie odgwiszując błąd zawodnikowi blokującemu?*

Przepis: Prawidłowa decyzja sędziego I. Blokujący nie mogą dotykać piłki po drugiej stronie siatki, aż do momentu gdy atak nie będzie zakończony, z wyjątkiem sytuacji, gdy w ocenie sędziego nie ma możliwości dalszej gry przez zespół atakujący. / przepis 15.3 /

4.39 *R-5 jest zawodnikiem linii obrony i będąc w polu ataku zaatakował piłkę znajdującą się powyżej górnej taśmy siatki. Równocześnie z dotknięciem piłki przez R-5 blokujący drużyny przeciwnej dotknął piłkę z przełożeniem rąk. Jaka powinna być w tej sytuacji prawidłowa decyzja sędziego I?*

Przepis: Błąd obustronny. Wykonujący atak R-5 popełnił błąd ataku zawodnika linii obrony z pola ataku, ale równoczesne dotknięcie piłki przez blokującego drużyny przeciwnej było także nieprawidłowym blokowaniem. Jeśli dotknięcie piłki przez blokującego miało miejsce po wykonaniu ataku przez R-5 to ukarany byłby tylko atak R-5. / przepis 14.3.3, 15.3, 15.6.1, diagram Fig. 7 /

4.40 *Po niedokładnym odbiorze zagrywki piłka trafiła nad siatkę. Rozgrywający drużyny odbierającej zagrywkę wyskoczył do piłki i skierował ją oburącz w akcji bloku na stronę drużyny przeciwnej. Po tym zagraniu piłka przeszła na stronę przeciwnika i odbiła się od rąk blokującego drużyny przeciwnej. Czy było to prawidłowe zagranie?*

Przepis: Jeżeli dotknięcie piłki przez zawodnika rozgrywającego było pierwszym dotknięciem piłki przy siatce to zagranie to musi być uznane za atak. Atak oburącz otwartymi dłońmi nie jest często stosowany, ale nie jest niezgodny z przepisami. Piłka nie może być jednak podwójna, złapana ani rzucona. Z drugiej strony, jeżeli piłka najpierw została dotknięta przez przeciwnika w akcji bloku lub ataku, to dotknięcie piłki przez rozgrywającego musi być uznane za blok. Stosowanie dwóch otwartych dłoni w akcji bloku jest powszechne. W innych przypadkach sędzia musi ocenić czy odbicie rozgrywającego było prawidłowe, a piłka nie była złapana ani rzucona.

4.41 *Piłka po ataku przeciwnika odbiła się od rąk zawodnika blokującego, następnie od jego głowy i ponownie od jego rąk po czym została wybroniona przez innego zawodnika tej drużyny, rozegrana i zaatakowana. Czy sędzia postąpił słusznie umożliwiając kolejne trzy odbicia zespołowi broniącemu się po trzech poprzednich w akcji bloku?*

Przepis: Prawidłowa decyzja sędziego. Zawodnik blokujący dotknął piłkę trzy razy ale dotknięcia te miały miejsce w jednej akcji

w czasie blokowania ataku przeciwnika. Po bloku zespół ma prawo do trzech kolejnych odbić. / przepis: 10.1, 15.2, 15.4.1 /

4.42 *W meczu pomiędzy drużynami Niemiec i Argentyny, rozgrywający niemiecki źle rozegrał piłkę i skierował ją ponad siatką na stronę zespołu Argentyny. Znajdująca się powyżej górnej taśmy siatki, całkowicie po stronie zespołu Argentyny piłka, dotknięta została jednocześnie przez blokującego zawodnika linii obrony zespołu Argentyny oraz blokującego drużyny Niemiec. Czy sędzia postąpił słusznie odgwiszując błąd obustronny?*

Przepis: Prawidłowa decyzja sędziego. Zagranie zawodnika niemieckiego musi być uznane za atak a nie blok. Zgodnie z przepisem 15.1.1, blok to akcja mająca na celu uniemożliwienie przejścia piłki z pola przeciwnika a nie od własnego rozgrywającego. Ponieważ kontakt z piłką zawodnika niemieckiego miał miejsce po stronie zespołu przeciwnego to atak taki był nieprawidłowy. / przepis 14.3.1 /

Zawodnik linii obrony drużyny Argentyny blokował piłkę znajdującą się całkowicie powyżej górnej taśmy siatki. Spełniony blok zawodnika linii obrony jest błędem. / przepis 15.1.1, 15.6.2 /
Ponieważ obaj zawodnicy popełnili błąd w tym samym czasie sędzia słusznie odgwiszał błąd obustronny. Sędzia bardzo uważnie musi obserwować czy jeden z zawodników nie dotknął piłki jako pierwszy. W takim przypadku błąd popełniłby zawodnik, który pierwszy dotknął piłkę.

4.43 *Piłka po odbiorze zagrywki przeleciała poza antenkami w kierunku wolnej strefy drużyny przeciwnej. Rozgrywający drużyny, która odbierała zagrywkę pobiegł za piłką aby wycofać ją na własne boisko. Mijając siatkę i stanowisko sędziego II zawodnik chwycił się słupka podtrzymującego siatkę aby wykonać szybszy zwrot w kierunku piłki. Sędzia nie przerwał gry.*

Przepis: Prawidłowa decyzja sędziego. Zgodnie z przepisami zawodnik może dotknąć słupki oraz linki naciągające siatkę o ile nie wpłynie to na przebieg gry. Dopóki więc piłka nie dotknie słupka, gra może być kontynuowana. / przepis 10.1.3 /

ROZDZIAŁ 5 PRZERWY I OPÓŹNIENIA

ZMIANY ZAWODNIKÓW

5.1 Trener poprosił o zmianę zawodników i zaznaczył, że dokona trzech zmian. Po przyznaniu przerwy na dokonanie zmian trener zdecydował, że dokona tylko dwie zmiany. Jaka powinna być w tej sytuacji prawidłowa decyzja sędziego?

Przepis: Dopuszczalne zachowanie trenera o ile nie powoduje ono opóźnień w grze. / przepis 16.5.2, 16.5.4, 17.1 /

5.2 Trener poprosił o zmianę zawodników nie sygnalizując jednak ile zmian będzie chciał dokonać. Do strefy zmian podeszło dwóch zawodników gotowych do zmiany. Sędzia II dopuścił do pierwszej zmiany natomiast drugą odrzucił jako prośbę nieuzasadnioną. Czy sędzia II postąpił słusznie?

Przepis: Prawidłowe postępowanie sędziego II. Jeżeli trener nie zasygnalizuje, że zamierza dokonać więcej niż jedną zmianę, tylko jedna zmiana zostanie przyznana. Jeżeli obydwaj zawodnicy rezerwowi są przygotowani do wejścia na boisko, trener ma prawo, nie powodując jednocześnie opóźnienia gry, zdecydować, który z nich ma wejść na boisko.

/ przepis 16.5.4 /

5.3 Trener poprosił o dwie zmiany zawodników. Sędzia przyznał przerwę na dokonanie zmiany jednak w strefie zmian, gotowy do zmiany, był tylko jeden zawodnik, podczas gdy drugi wybiegał właśnie z pola rozgrzewki. Jakie powinno być w tej sytuacji prawidłowe postępowanie sędziego?

Przepis: W momencie prośby o zmianę, zawodnicy muszą stać w pobliżu strefy zmian gotowi do wejścia na boisko. Mimo, że trener prosił o dwie zmiany, tylko zawodnik przygotowany będzie mógł dokonać zmiany. Druga zmiana będzie odrzucona bez karania zespołu ponieważ nie doszło do opóźnienia gry. / przepis 16.5.2, 16.5.3, /

5.4 Trener poprosił o zmianę zawodników. Ponieważ jednak zawodnik rezerwowi nie był przygotowany do zmiany, zmiana

została odrzucona a zespół ukarany za opóźnianie gry. Po nałożeniu kary na zespół trener tego zespołu ponownie poprosił o zmianę. Czy w tej sytuacji sędzia może przyznać temu zespołowi przerwę na dokonanie zmiany?

Przepis: Prośba nieuzasadniona. Zespół nie może żądać dwóch następujących bezpośrednio po sobie przerw na dokonanie zmiany zawodników. Przynajmniej jedna akcja musi być rozegrana pomiędzy jedną a drugą prośbą o zmianę. / przepis 16.3.2 /

5.5 Trener poprosił o zmianę zawodników a sędzia przyznał przerwę na dokonanie zmiany. Zawodnik rezerwowi podeszedł do sędziego ze złą tabliczką z numerem zawodnika z boiska ale natychmiast zorientował się i wrócił po właściwą tabliczkę. Sędzia I ukarał zespół za opóźnianie gry po czym zezwolił na dokonanie zmiany. Czy było to prawidłowe postępowanie sędziego?

Przepis: Błąd sędziego I. Sędzia prawidłowo ukarał zespół za opóźnianie gry, jednak niesłusznie dopuścił później do zmiany zawodników. Kara za opóźnianie gry unieważnia jednocześnie wcześniejsze prośby o dokonanie zmiany. / przepis 16.5.3, 17.1.1, 17.2 /

5.6 Kiedy trener poprosił o zmianę zawodnika, zawodnik rezerwowi wybiegł z pola rozgrzewki w kierunku strefy zmian. Ponieważ spowodowało to tylko nieznaczne opóźnienie, sędzia zezwolił na dokonanie zmiany. Czy była to właściwa decyzja sędziego ?

Przepis: Niewłaściwa decyzja sędziego. Zawodnik rezerwowi musi być przygotowany do zmiany i stać w pobliżu strefy zmian w momencie prośby o zmianę. W przeciwnym wypadku zespół karany jest za opóźnianie gry a zmiana zostaje odrzucona. / przepis 16.5.3, 17.2 /

12 minut przed rozpoczęciem meczu, trener wypełnił kartkę z ustawieniem zespołu i dostarczył ją sędziemu II. Po obejrzeniu rozgrzewki zdecydował jednak zmienić ustawienie początkowe. Czy jest to dozwolone?

Przepis: Skoro wypełniona kartka została przekazana sędziemu II lub sekretarzowi, możliwe są jedynie zmiany regulaminowe.

Podczas gry zawodnikowi rozerwały się spodenki i musiał zostać zmieniony. Trener poprosił o zmianę. Zawodnik, który miał wejść na boisko nie był przygotowany i był ubrany w dres. Jaka powinna być w tej sytuacji prawidłowa decyzja sędziego?

Przepis: Sędzia musi postępować roztropnie w sytuacjach gdy zmiany nie są planowane. Należy dać czas zawodnikowi na zdjęcie dresu w celu wejścia na boisko bez udzielania kar.

Zespół poprosił o zmianę i została ona przyznana. Po chwili jednak trener zmienił zdanie i z niej zrezygnował.

Przepis: Opóźnianie gry.

Zawodnik rezerwowy podszedł do strefy zmian podnosząc tabliczkę z numerem zmienianego zawodnika. Sędzia II pozwolił na dokonanie zmiany mimo, że trener ani kapitan o nią nie prosili. Czy była to prawidłowa decyzja sędziego?

Przepis: Nie. Zmiana powinna być odrzucona jako prośba nieuzasadniona.

PROŚBY NIEUZASADNIONE

5.7 *W meczu pomiędzy drużynami Kuby i Brazylii zawodnik rezerwowy drużyny z Kuby nie usłyszał wezwania trenera i nie był przygotowany do zmiany w pobliżu strefy zmian w momencie oficjalnej prośby trenera. Sędzia ukarał zespół kubański za opóźnianie gry i nie dopuścił do zmiany. W tym momencie trener zespołu Brazylii poprosił o przerwę dla odpoczynku a po jej zakończeniu o zmianę zawodników. Po dokonaniu zmiany w zespole Brazylii trener zespołu kubańskiego ponownie poprosił o zmianę zawodników, która tym razem została przyznana. Gra była kontynuowana a Kuba wygrała set i mecz. Czy było to prawidłowe zastosowanie przepisów przez sędziego?*

Przepis: Sędzia popełnił błąd. Prawidłowym było odrzucenie zmiany i ukaranie zespołu kubańskiego za opóźnianie gry. Prawidłowym było również przyznanie zespołowi brazylijskiemu przerw dla odpoczynku i na dokonanie zmiany zawodników. Nieuzasadniona była jednak ponowna prośba trenera kubańskiego o

zmianę zawodników i jako taka powinna być odrzucona bez karania. Kolejna prośba nieuzasadniona powinna być ukarana zgodnie z gradacją kar. Dopiero po rozegraniu przynajmniej jednej akcji trener kubański może ponownie zgłosić prośbę o zmianę zawodników. / przepis 16.3.1, 16.3.2, 16.5.3, 16.6.1.3, 17.1.1, 17.1.2 /

5.8 *Mimo, że zespół wykorzystał już w secie dwie przerwy dla odpoczynku kapitan tego zespołu ponownie poprosił o przerwę dla odpoczynku a sędzia przyznał przerwę. Wkrótce sędzia sekretarz zorientował się, że jest to trzecia przerwa tego zespołu i poinformował o tym sędziego II. Jakie powinno być w tej sytuacji prawidłowe postępowanie sędziów?*

Przepis: Prośba kapitana o trzecią przerwę dla odpoczynku była prośbą nieuzasadnioną i powinna być odrzucona bez karania. W tej sytuacji jednak prośba kapitana przyczyniła się do opóźnienia gry. Sędzia powinien natychmiast przerwać przerwę i ukarać zespół za opóźnianie gry. / przepis 16.6.1.4, 17.1.5 /

KONTUZJE

5.9 *Po akcji w grze obronnej, zawodnik uległ kontuzji kolana. Do leżącego na boisku zawodnika podbiegli lekarz i trener tego zespołu. Po około dwóch minutach zawodnik zadeklarował, że może grać dalej a sędzia wznowił grę. Czy postępowanie sędziów w tej sytuacji było właściwe?*

Przepis: Dla bezpieczeństwa zawodnika, sędzia powinien zezwolić lekarzowi na wejście na boisko. Jeżeli kontuzja wydaje się być poważną, sędzia powinien natychmiast przerwać grę i zezwolić służbie medycznej na wejście na boisko. Jeżeli kontuzja jest na tyle bolesna, że na boisko musiał wejść trener zespołu, zawodnik powinien opuścić boisko przynajmniej na jedną akcję. Zasadniczo sędzia powinien dać zawodnikowi czas wystarczający na określenie, czy i na ile kontuzja jest poważna, czy należy dokonać zmiany kontuzjowanego zawodnika, ewentualnie czy przyznać mu trzyminutową przerwę. Zawodnik kontuzjowany musi być zmieniony regulaminowo. Jeżeli zmiana regulaminowa jest

niemożliwa należy dokonać zmiany w trybie narzuconym. / przepis 18.1.2 /

5.10 *Skaczący do bloku zawodnik uderzony został przypadkowo przez partnera z drużyny w nos tak, że poleciała mu krew z nosa. Trener widząc całe zajście poprosił o zmianę kontuzjowanego zawodnika. Zawodnik rezerwowy podszedł do strefy zmian w dresie. Jaka powinna być prawidłowa decyzja sędziów?*

Przepis: Sędzia musi postępować roztropnie w przypadkach gdy zmiany nie są planowane. Należy dać zawodnikowi rezerwowemu czas na zdjęcie dresu w celu wejścia na boisko bez udzielania kar. W przypadku gdy w wyniku kontuzji zawodnik kontuzjowany krwawi, należy bezwzględnie zmienić zawodnika kontuzjowanego do czasu kiedy krwawienie zostanie zatrzymane a krew usunięta z ubrania zawodnika. / przepis 4.4, 8, 16.5.2, 16.5.3, 18.1.1 /

5.11 *Zespół wykorzystał pięć zmian. Jeden z zawodników tego zespołu, który wcześniej zastąpiony został przez rezerwowego a następnie powrócił do gry, uległ kontuzji. Ponieważ niemożliwe było dokonanie zmiany regulaminowej tego zawodnika, został on zmieniony w trybie narzuconym. Sędzia poinformował trenera, że zmiana w trybie narzuconym jest szóstą zmianą zespołu i limit zmian został w tym momencie wykorzystany. Czy było to właściwe postępowanie sędziego?*

Przepis: Błąd sędziego. Zawodnik kontuzjowany może być zastąpiony w trybie narzuconym przez dowolnego zawodnika z ławki rezerwowych, z wyjątkiem zawodnika libero lub zawodnika z boiska zastąpionego przez libero. Zmiana w trybie narzuconym nie jest zaliczana do zmian regulaminowych. / przepis 8.1, 8.2, 16.1 /

OPÓŹNIENIA GRY

5.12 *Sędzia zasygnalizował gwizdkiem rozpoczęcie trzeciego seta i nakazał zespołom aby zajęły miejsca na boisku. Jeden z zespołów ociągał się z wejściem na boisko za co sędzia ukarał zespół upomnieniem za opóźnianie gry. Czy była to właściwa decyzja sędziego?*

Przepis: Słuszna decyzja sędziego. Jeżeli zespół nie odpowiada na wezwania sędziego, powinien być ukarany upomnieniem za opóźnianie gry. Jeżeli zespół nadal nie odpowiada na wezwania sędziego, sędzia powinien ukarać zespół ostrzeżeniem (żółta kartka) za opóźnianie gry. Jeżeli w dalszym ciągu zespół nie będzie chciał wejść na boisko i odmówi gry, przegrywa spotkanie z wynikiem 0:3 i 0:25 w każdym secie. Podobna procedura powinna być zastosowana jeżeli zespół opóźnia wejście na boisko po przerwie dla odpoczynku. / przepis 6.4.1, 17.1 /

5.13 *Po wygranej akcji zespół zebrał się na środku boiska aby omówić strategię na kolejną akcję. Sędzia I odczekał chwilę aby zawodniczki zajęły swoje miejsca na boisku ale ponieważ zawodniczki nadal naradzały się, sędzia ukarał zespół za opóźnianie gry. Czy sędzia postąpił właściwie?*

Przepis: Słuszna decyzja sędziego. Nie ma potrzeby aby sędzia czekał dłużej niż czas potrzebny zawodniczkom na zajęcie swoich pozycji na boisku. Jednak sędzia musi postępować roztropnie i zezwalać na spontaniczne gesty radości po wygranej akcji. Nie może jednak dopuścić do opóźniania gry. / przepis 17.1.2, 17.1.5 /

5.14 *Zawodnik odmawia gry z powodu mokrej plamy na boisku pozostawionej przez innego gracza zespołu w poprzedniej akcji obronnej. Jaka powinna być w tej sytuacji prawidłowa decyzja sędziów?*

Przepis: Plama powinna być wycierana przez „moppersów”. Zawodnicy również mogą używać swoich własnych, małych ręczników bez opóźniania gry. Sędzia może również zezwolić na wytarcie podłogi „wycieraczom”, którzy wycierają podłogę między akcjami. Jest to szczególnie konieczne gdy temperatura na sali wynosi ponad 25°C, a wilgotność przekracza 61%. Ostatecznie, sędzia I decyduje o przebiegu meczu i do niego należy ostateczna decyzja. Jeżeli uzna, że wytarcie podłogi jest konieczne, może nakazać jej wytarcie. Może również ukarać zespół za opóźnianie gry jeżeli jego zdaniem podłoga nie wymaga natychmiastowego wytarcia a zawodnik odmawia gry.

/ przepis 1.5, 5.1.2.2, 6.4.1, 17.2 /

WYJĄTKOWE PRZERWY W GRZE

5.15 *Podczas spotkania widzowie wbiegli na boisko po zakończonej akcji i przerwali mecz protestując przeciwko decyzjom sędziów.*

Przepis: Sędzia I powinien przerwać mecz i poprosić organizatorów o podjęcie kroków w celu przywrócenia porządku. Przerwa tego rodzaju powinna być zaznaczona w protokole zawodów.

/ przepis 18.2, 18.3 /

ROZDZIAŁ 6 ZAWODNIK LIBERO

6.1 *Trener przedłożył kartkę z ustawieniem zespołu sędziemu II przed rozpoczęciem seta. Zanim jednak sędzia zdążył porównać ustawienie zawodników na boisku z ustawieniem na kartce, jeden z zawodników z boiska zastąpiony został przez zawodnika libero. Jakie powinno być w tej sytuacji postępowanie sędziego?*

Przepis: Zawodnik z ustawienia początkowego musi wrócić na boisko aby sędzia mógł dokładnie sprawdzić ustawienie zespołu. Po sprawdzeniu ustawienia zawodnik libero może wejść na boisko. Jeżeli podobna sytuacja nadmiernie przedłużałaby się, lub jeżeli powtarzałaby się w meczu, sędzia powinien ukarać zespół za opóźnianie gry.

/ przepis 20.3.2.2 /

6.2 *Zespół składał się z siedmiu zawodników, w tym zawodnik libero. W drugim secie, jeden z zawodników podstawowych został zdyskwalifikowany. Sędzia uznał, że zespół został zdekompletowany i przyznał zwycięstwo drużynie przeciwnej. Czy była to prawidłowa decyzja sędziego?*

Przepis: Prawidłowa decyzja sędziego. Zawodnik zdyskwalifikowany musi być zastąpiony regulaminowo. Ponieważ libero nie może brać udziału w żadnej zmianie, nie ma zawodnika, który zastąpiłby zawodnika zdyskwalifikowanego regulaminowo, zespół zostaje zdekompletowany i przegrywa spotkanie.

/ przepis 8.3, 20.3.2.1 /

6.3 *Zespół składał się z ośmiu zawodników, w tym zawodnik libero. W drugim secie, zawodnik nr 6 został zmieniony przez zawodnika rezerwowego a po chwili, w wyniku zmiany, powrócił na boisko. Po kilku akcjach zawodnik nr 6 został zdyskwalifikowany. Mimo, że w czasie dyskwalifikacji na ławce rezerwowych siedział zawodnik libero, sędzia uznał, że zespół został zdekompletowany. Czy sędzia postąpił słusznie?*

Przepis: Ponieważ zawodnik nr 6 nie mógł być zmieniony regulaminowo, sędzia słusznie uznał, że zespół został zdekompletowany i przegrał set. / przepis 6.4.3, 8.2, 8.3, 20.3.2 /

6.4 *Zespół składał się z siedmiu zawodników, w tym zawodnik libero. W drugim secie, zawodnik nr 6 z ustawienia początkowego, uległ kontuzji. Sędzia I zezwolił na regulaminową zmianę zawodnika libero za kontuzjowanego zawodnika nr 6 i dokończenie meczu w tym składzie. Czy sędzia postąpił słusznie?*

Przepis: Błąd sędziego. Zawodnik libero nie może uczestniczyć w żadnych zmianach, ani regulaminowych, ani w trybie narzuconym. Zespół ma dwie możliwości. Jeżeli w momencie kontuzji zawodnik nr 6 był w linii ataku, zespół może poprosić sędziego o trzyminutową przerwę dla zawodnika kontuzjowanego. Jeżeli po tym czasie zawodnik kontuzjowany nadal nie będzie w stanie kontynuować gry, zespół przegra set i cały mecz. Jeżeli zawodnik nr 6 w momencie kontuzji był w linii obrony a na ławce rezerwowych siedział zawodnik libero, wówczas zawodnik libero może zastąpić zawodnika nr 6 ale tylko do czasu, kiedy w wyniku rotacji zawodnik libero musiałby przejść do linii ataku. Jeżeli do tego czasu zespół nie wygrał seta, na boisko musi powrócić zawodnik nr 6. W przeciwnym wypadku zespół jest zdekompletowany i przegrywa set. / przepis 8.2, 8.3, 18, 20.3.3 /

6.5 *Znajdujący się na boisku zawodnik libero, który zastąpił zawodnika nr 5 z ustawienia początkowego, został wykluczony z gry. Jakie powinno być dalsze postępowanie w tej sytuacji?*

Przepis: Zawodnik nr 5 musi powrócić na boisko za zawodnika libero. Zawodnik libero nie ma prawa gry do końca seta. W

przypadku jeśli zawodnik libero byłby zdyskwalifikowany, nie mógłby on uczestniczyć w grze do końca spotkania.

/ przepis 20.3.2, 20.3.3 /

6.6 *Libero zastępował zawodnika, który znajdował się w piątej strefie. Po wygranej akcji, zawodnik ustawienia początkowego zmienił zawodnika libero i zgodnie z porządkiem rotacji przeszedł do linii ataku, do strefy czwartej. Zanim wznowiono grę, trener tego zespołu poprosił o zmianę zawodnika ze strefy czwartej na zawodnika rezerwowego. Obydwie te zmiany miały miejsce w czasie jednej przerwy w grze (bez wznowienia gry). Czy sędzia postąpił słusznie zezwalając na obydwie zmiany?*

Przepis: Prawidłowe postępowanie sędziów. Niewłaściwe jest użycie określenia „zmiany” w obydwu powyższych przypadkach. Zawodnik libero zastępuje zawodnika ustawienia początkowego a nie zmienia go. Zastępowanie zawodników przez libero nie jest wliczane do zmian regulaminowych. Tak więc w opisanej sytuacji mieliśmy do czynienia tylko z jedną zmianą, która została przeprowadzona prawidłowo. / przepis 16.3.2, 20.3.2 /

6.7 *Podczas zawodów junierek, zawodniczka ustawienia początkowego nr 1 zmieniona została przez zawodniczkę rezerwową nr 2. Po kilku akcjach zawodniczka nr 2 zastąpiona została przez libero. Kiedy po kilku następnych akcjach, zawodniczka libero zgodnie z porządkiem rotacji miała wejść do linii ataku, do gry zamiast zawodniczki nr 2, powróciła zawodniczka nr 1. W tym momencie trener zorientował się, że do gry wróciła niewłaściwa zawodniczka i usiłując naprawić błąd, poprosił o zmianę regulaminową zawodniczki nr 1 na zawodniczkę nr 2. Sędzia II zauważył błąd i poinformował o nim sędziego I. Ten uznał, że na boisku znalazł się zawodnik nieuprawniony do gry a przeprowadzona zmiana była nieregulaminowa i ukarał zespół upomnieniem za opóźnianie gry. Czy była to słuszna decyzja sędziów?*

Przepis: Słuszna decyzja sędziego. W tej sytuacji sędzia I wykazał się dużym kunsztem sędziowskim i wybrnął z tej sytuacji nie powodując zamieszania na boisku i niepotrzebnego opóźnienia w grze.

6.8 *Zawodnik libero zastąpił zawodnika z ustawienia początkowego po gwizdku sędziego I na zagrywkę ale jeszcze przed wykonaniem zagrywki przez zagrywającego. Jakie powinno być w tej sytuacji postępowanie sędziego?*

Przepis: Sędzia nie powinien przerywać gry. Po zakończeniu akcji powinien jednak zwrócić uwagę zespołowi (poprzez kapitana) na niewłaściwą zmianę. Za kolejne zbyt późne zmiany libero z zawodnikami z boiska sędzia powinien ukarać zespół za opóźnianie gry zgodnie z gradacją kar. / przepis 20.3.2.3 /

Jeżeli zastąpienie miało miejsce po wykonaniu zagrywki przez zawodnika, sędzia powinien przerwać akcję i ukarać zespół.

6.9 *Podczas Mistrzostw Świata mężczyzn, zawodnik ustawienia początkowego nr 1 zmieniony został przez zawodnika rezerwowego nr 2. Po kilku akcjach zawodnik nr 2 zastąpiony został przez libero. Kiedy po kilku następnych akcjach, zawodnik libero zgodnie z porządkiem rotacji miał wejść do linii ataku, do gry zamiast zawodnika nr 2, powrócił zawodnik nr 1. Po rozegraniu dwóch akcji drużyna przeciwna zorientowała się, że libero zastąpiony został przez niewłaściwego zawodnika i powiadomiła o tym fakcie sędziów. Po naradzie, sędziowie nakazali zawodnikowi nr 2, aby wszedł na miejsce zawodnika nr 1 i nie karząc zespołu wznowili grę. Czy było to słuszne postępowanie sędziów?*

Przepis: Po pierwsze: ponieważ sytuacja taka nie do końca została przewidziana w przepisach, w związku z czym, zgodnie z przepisem 24.2.3, to w mocy sędziego I leży rozstrzygnięcie tej sytuacji.

Po drugie: w tej sytuacji, zespół powinien być ukarany przegraniem akcji za nieprawidłową zmianę zawodników. Ponieważ jednak niemożliwe jest dokładne określenie momentu, w którym powstał błąd, nie należy odbierać zespołowi wcześniej zdobytych punktów. Aby zawodnik nr 1 mógł prawidłowo powrócić do gry, jego zespół powinien poprosić o zmianę zawodnika.

Po trzecie: właściwe zastąpienie (zmiana) powinno wyglądać następująco. W momencie gdy libero przechodzi na pozycję nr 4 (lewy atak) musi on zejść z boiska a jego miejsce zajmuje zawodnik nr 2. Trener zespołu prosi wówczas o zmianę i w miejsce zawodnika nr 2 na boisko powraca zawodnik nr 1./ Przepis 20.3.2.1, 24.2.3 /

6.10 *Sędzia dał sygnał zawodnikowi na wykonanie zagrywki. W tym momencie zawodnik zagrywający zorientował się, że libero, który zszedł z boiska po poprzedniej akcji, nie został zastąpiony przez zawodnika z ustawienia początkowego i na boisku znajduje się tylko pięciu zawodników włącznie z nim. Zagrywający poczekał w ramach przysługujących mu na wykonanie zagrywki 8 sek., aż na boisko wejdzie szósty zawodnik, po czym wykonał zagrywkę. Jednak spóźniony zawodnik nie zdążył zająć na boisku odpowiedniej pozycji i zamiast w strefie czwartej, w momencie wykonania zagrywki znajdował się w strefie pierwszej – całkowicie nie na swoim miejscu. Sędzia nie zareagował na tą sytuację i zespół ten wygrał akcję. Wówczas kapitan drużyny przeciwnej zwrócił się do sędziego o wyjaśnienie, dlaczego ten nie przerwał akcji mimo, że zespół przeciwny popełnił wyraźny błąd ustawienia. Sędzia odrzucił prośbę kapitana nie zmieniając swojej decyzji. Czy była to słuszna decyzja sędziego pierwszego?*

Przepis: Niewłaściwe postępowanie sędziego. W tej sytuacji sędziowie popełnili trzy błędy. Po pierwsze. Sędzia nie powinien gwizdnąć na zagrywkę dopóki zespoły nie będą znajdowały się w komplecie na boisku. Sędzia powinien poczekać na szóstego zawodnika a jeżeli trwałoby to zbyt długo, ukarać zespół za opóźnianie gry. Po drugie. Zastępowanie zawodników przez libero nie może mieć miejsca po gwizdku sędziego na zagrywkę. Po trzecim. W momencie zagrywki, zespół popełnił błąd ustawienia. Ze względu na popełniony błąd ustawienia, zespół powinien przegrać akcję a następnie, zgodnie z przepisem 20.3.2.3, zostać upomniany przez sędziego za zmianę po gwizdku na zagrywkę. W przypadku, gdy sytuacja taka miała miejsce po raz pierwszy, sędzia zastosuje tylko upomnienie słowne. W każdym kolejnym takim przypadku, sędzia zastosuje upomnienie za opóźnianie gry.
/ przepis 7.5.1, 13.3, 20.3.2.2, 20.3.2.3 /

6.11 *Libero zastępował na boisku zawodnika nr 6. W czasie akcji obronnej libero doznał kontuzji a trener postanowił wyznaczyć jako nowego libero zawodnika nr 6. Czy możliwe jest wyznaczenie zawodnika nr 6 na nowego libero?*

Przepis: W przypadku kontuzji libero trener może wyznaczyć nowego libero spośród zawodników nie grających na boisku

podczas wyznaczania. W związku z tym, zawodnik nr 6 musi najpierw wrócić na boisko na swoje miejsce, po czym trener musi zmienić regulaminowo zawodnika nr 6 na innego tak, aby zawodnik nr 6 nie brał udziału w grze. Dopiero wówczas, trener może wyznaczyć zawodnika nr 6 na nowego libero. Jeżeli zawodnik nr 6 nie mógłby być zmieniony regulaminowo w danym secie, wówczas nie mógłby on być wyznaczony na nowego libero w tym secie.
/ przepis 20.3.3.1 /

6.12 *Grający trener zespołu, który pełnił na boisku funkcję zawodnika libero, w czasie kiedy nie grał na boisku, chodził wzdłuż linii bocznej boiska, udzielając rad zawodnikom na boisku. Sędzia nie zareagował na zachowanie trenera. Czy sędzia postąpił właściwie?*

Przepis: Słuszna decyzja sędziego. Zgodnie z przepisami, zawodnik libero nie może pełnić funkcji kapitana drużyny. Nie jest natomiast zabronione aby pełnił funkcję trenera zespołu a jako trener może udzielać rad grającym zawodnikom poruszając się wzdłuż linii bocznej boiska. / przepis 5.2.3.4, 20.1.3 /

6.13 *Zawodnik z ustawienia początkowego nr 3 siedział na ławce. Po zakończonej akcji, zastępujący go na boisku zawodnik libero, zajmujący pozycję nr 5, w rozstargnieniu zszedł z boiska a na jego miejsce powrócił do gry zawodnik nr 3. Szybko jednak zawodnik nr 3 zorientował się, że pomylił się, ponieważ jeszcze przez kilka akcji miał siedzieć na ławce. Zszedł więc szybko z boiska a do gry wrócił zawodnik libero. Sędzia zignorował omyłkową zmianę i dał sygnał na wykonanie kolejnej zagrywki. Czy była to słuszna decyzja sędziego?*

Przepis: Przepis 20.3.2.1 mówi, że pomiędzy dwoma zmianami zawodnika libero musi być rozegrana przynajmniej jedna akcja. Jeżeli jednak zmiany te wynikały z pomyłki i w obydwu tych zmianach brali udział ci sami zawodnicy, nie powodując jednocześnie opóźnienia gry, sędzia słusznie postąpił nie reagując na całe zajście. Na tym właśnie polega sztuka dobrego sędziowania! Jeżeli natomiast libero zszedłby, a następnie wszedł na boisko za innego zawodnika bez rozegrania w międzyczasie chociaż jednej akcji, zespół powinien przegrać akcję i zostać ukarany za opóźnianie gry. / przepis 20.3.2.1 /

6.14 Zawodnik libero, zgodnie z porządkiem rotacji po wygranej akcji, przeszedł do linii ataku. Po rozegraniu kolejnych trzech akcji i zdobyciu przez ten zespół trzech punktów, sędzia zorientował się, że libero znajduje się na niewłaściwej pozycji. Jakie powinno być w tej sytuacji właściwe postępowanie sędziego?

Przepis: Sędzia powinien określić ile punktów zdobył zespół w czasie gdy libero znajdował się w linii ataku. Wszystkie zdobyte w tym czasie punkty będą anulowane a zespół ukarany zostanie przegraniem ostatniej akcji. Po skorygowaniu ustawienia na właściwe, gra zostanie wznowiona. / przepis 7.5.4, 20.3.1.1 /

ROZDZIAŁ 7 NIEWŁAŚCIWE ZACHOWANIE

7.1 Po przegranej akcji zawodnik w złości kopnął piłkę. Sędzia upomniał zawodnika za niewłaściwe zachowanie. Czy była to właściwa decyzja sędziego?

Przepis: Prawidłowa decyzja sędziego. Jeżeli natomiast kopnięcie piłki spowodowałoby niebezpieczną sytuację dla publiczności, przeciwnika lub sędziów, sędzia I może zakwalifikować takie zachowanie jako grubiańskie i ukarać zawodnika żółtą kartką. Kara taka odnotowana zostanie w protokole zawodów. Sędzia może również ukarać zawodnika dyskwalifikacją jeżeli jego zdaniem zagranie to nosiło znamiona zachowania agresywnego.

/ przepis 22.1, 22.2 /

7.2 Pomiędzy setami zawodnik jednego z zespołów skierował do sędziego uwłaczającą uwagę za co został ukarany żółtą kartką. Zespół ten w następnym secie powinien zagrywać jako pierwszy. Jakie powinno być prawidłowe postępowanie sędziego w tej sytuacji?

Przepis: Kary nałożone między setami są wymierzane przed rozpoczęciem gry w następnym secie. Tak więc przed pierwszą zagrywką sędzia powinien zasygnalizować karę i zespół, którego zawodnik został ukarany przegrywa pierwszą akcją. Zespół

przeciwny, o ile miał przyjmować zagrywkę zdobywa punkt, wykonuje przejście i zagrywa. / przepis 22.5 /. Jeżeli wystąpi sytuacja, w której oba zespoły są ukarane, pierwszy karany jest zespół zagrywający, potem zaś odbierający. Poniższe przykłady są podsumowaniem zasad postępowania w przypadku naruszenia przepisów pomiędzy setami:

1. upomnienie dla zawodnika zespołu zagrywającego
  - bez kary, nie zapisujemy w protokole
2. upomnienie dla zawodnika zespołu odbierającego
  - bez kary, nie zapisujemy w protokole
3. ostrzeżenie dla zawodnika zespołu zagrywającego
  - przegranie akcji przez zespół zagrywający; zespół odbierający zdobywa punkt, wykonuje rotację a kolejny zawodnik zagrywa
4. ostrzeżenie dla zawodnika zespołu odbierającego
  - punkt dla zespołu zagrywającego
5. ostrzeżenie dla obu zespołów
  - ukarać zespół zagrywający przegraniem akcji. Zespół odbierający zdobywa punkt, wykonuje rotację i jest gotowy do wykonania zagrywki.
  - następnie zespół ten ukarany zostaje przegraniem akcji.
  - zespół początkowo zagrywający zdobywa punkt, wykonuje rotację i kolejny zawodnik w ustawieniu zagrywa. Wynik przed rozpoczęciem gry 1:1.
  - W przypadku ukarania obu zespołów przy stanie 24:25, sędzia nie kończy spotkania po nałożeniu pierwszej kary, przy stanie 24:26. Po nałożeniu obu kar gra jest wznowiana przy stanie 25:26.

7.3 W Pucharze Świata mężczyzn, rozgrywający drużyny Holandii rozegrał piłkę tak, że całkowicie zmylił blok drużyny Kuby. Atakujący drużyny Holandii bez bloku przeciwnika z łatwością zaatakował piłkę, która upadła na boisko Kubańczyków. W czasie kiedy blokujący drużyny Kuby próbowali zdążyć do bloku, kubański rozgrywający celowo uderzył w dolną część siatki tak, aby sędzia pomyślał, że to holenderski atakujący uderzył w siatkę. Widząc jednak całe zdarzenie, sędzia II odgwizdał dotknięcie siatki

zawodnikowi z Kuby i to zespół Holandii wygrał akcję. Sędzia I upomniał rozgrywającego Kuby za próbę wprowadzenia sędziów w błąd. Czy była to słuszna decyzja sędziów?

Przepis: Błąd sędziego I. Rzeczywiście akcja powinna być przegrana przez zespół Kuby ze względu na dotknięcie siatki, które mogło przeszkodzić sędziemu we właściwej ocenie sytuacji. Jednak za próbę wprowadzenia sędziego w błąd, sędzia I powinien dodatkowo ukarać rozgrywającego Kuby ostrzeżeniem. Celowe dotknięcie siatki traktowane jest jako zachowanie grubiańskie.

/ przepis 22.2.1, 22.3 /

7.4 Po przegranej akcji, trener tego zespołu wstał z ławki i wymachiwał rękoma w sposób, który sugerował duże niezadowolenie z decyzji sędziego. Czy takie zachowanie jest dopuszczalne?

Przepis: Trener ma prawo wyrażać swoje odczucia. Jeżeli jednak jego reakcje będą przesadne, mogą być ocenione przez sędziego jako niewłaściwe zachowanie i ukarane upomnieniem. Jeżeli sytuacja taka powtarzałaby się, sędzia powinien ukarać trenera ostrzeżeniem (żółta kartka). W przypadku, w którym naruszenie przepisów nastąpiłoby podczas wymiany piłek, kara powinna być nałożona jako dodatkowa po zakończonej akcji.

/ przepis 5.2.3, 22.1, 22.2, 22.3 /

7.5 W wyniku złego odbioru zagrywki, piłka odbiła się od rąk odbierającego w stronę trybun. Rozgrywający tej drużyny, wiedząc, że nie ma szans na rozegranie tej piłki, w złości uderzył w dolną część siatki. Czy takie zachowanie powinno być ukarane przez sędziego?

Przepis: W tej sytuacji, uderzenie w siatkę było spontanicznym zachowaniem zawodnika rozemocjonowanego i zdeustowanego grą swoich kolegów. Zachowanie to nie miało również na celu wprowadzenia sędziego w błąd. Sędzia może w takim wypadku upomnieć tylko zawodnika bez karania go za zachowanie grubiańskie. / przepis 22.2, 22.2.1, 22.3 /

7.6 Niezadowolony z decyzji sędziego zawodnik szarpnął za siatkę. Sędzia dyskretnym ruchem ręki zwrócił uwagę zawodnikowi aby się uspokoił. Wówczas niezadowolony zawodnik podbiegł do sędziego

krzycząc i wymachując w złości rękoma. Sędzia uznał wówczas zachowanie zawodnika za obraźliwe i ukarał go czerwoną kartką. Zawodnik musiał opuścić boisko do końca seta. Czy była to prawidłowa decyzja sędziego?

Przepis: Postępowanie sędziego wydają się być właściwe. Sędzia próbował załagodzić sytuację zwracając uwagę zawodnikowi i nakazując aby przygotował się do kolejnej akcji. Kiedy to nie przyniosło skutku sędzia ukarał zawodnika zgodnie z przepisem 22.3., w myśl którego sędzia ma prawo ukarać zawodnika w zależności od stopnia przewinienia. Za zachowanie grubiańskie zawodnik ukarany zostaje ostrzeżeniem (żółta kartka) a jego zespół przegraniem akcji. Za zachowanie obraźliwe zawodnik ukarany zostaje wykluczeniem do końca seta a za zachowanie agresywne dyskwalifikacją, która eliminuje go z gry do końca spotkania. Należy pamiętać, że wykluczenie i dyskwalifikacja nie niosą za sobą przegrania akcji a co za tym idzie, utraty punktu przez zespół. / przepis 22.1, 22.2, 22.3 /

7.7 Zawodnik został ukarany wykluczeniem i opuścił boisko. Zespół ten nie został wcześniej upomniany przez sędziego ani ukarany ostrzeżeniem. Jaka powinna być decyzja sędziego w przypadku ponownego niewłaściwego zachowania innego z graczy tego zespołu?

Przepis: Sędzia miał prawo wykluczyć zawodnika z gry bez udzielania wcześniej niższych kar. Kary za niewłaściwe zachowanie są karami indywidualnymi a w związku z tym, inny zawodnik tego samego zespołu za niewłaściwe zachowanie może zostać najpierw ukarany ostrzeżeniem a wcześniej upomniany. / przepis 22 /

ROZDZIAŁ 8 SĘDZIOWIE I ICH UPRAWNIENIA

8.1 Trener zespołu zwrócił się do sekretarza zawodów podczas gry odwracając tym jego uwagę od przebiegu spotkania. Sędzia II

poprosił trenera aby ten nie przeszkadzał sekretarzowi w jego pracy. Czy sędzia II postąpił słusznie?

Przepis: Prawidłowe postępowanie sędziego. Tylko sędzia I może upominać lub karać zawodników, trenerów i innych członków zespołu. Jeżeli sędzia II uzna, że sytuacja wymaga upomnienia trenera, powinien zgłosić to sędziemu I. Sędzia I powinien uznać sugestie sędziego II dotyczące udzielania kar. / przepis 24.3.2 /

8.2 *Sędzia II wskazał sędziemu I, że zawodnik rezerwowy znajdujący się w polu rozgrzewki siedzi a nie stoi i nie rozgrzewa się. Sędzia I upomniał zawodnika rezerwowego za niewłaściwe zachowanie i nakazał mu wstać. Czy sędzia postąpił słusznie?*

Przepis: Niewłaściwa decyzja sędziego I. Zawodnicy nie muszą stać w polu rozgrzewki. Z drugiej strony, zawodnicy nie mogą siedzieć na ławkach, krzesłach ani balustradach znajdujących się w polu rozgrzewki, gdyż jest to miejsce przeznaczone do właściwego przygotowania się zawodników do gry. / przepis 4.2.1, 4.2.3, 25.2.4, 25.2.5 /

8.3 *Trener zespołu zbliżył się do sekretarza zawodów prosząc o informację dotyczącą ilości przerw dla odpoczynku wykorzystanych przez zespół przeciwny. Jaka powinna być w tej sytuacji prawidłowa decyzja sędziego?*

Przepis: Trenerzy mogą prosić sekretarza zawodów o informacje dotyczące jedynie własnego zespołu i w takim czasie, aby nie odwracać uwagi sekretarza od przebiegu spotkania i nie powodując opóźnienia w grze. Sekretarz nie może udzielać informacji dotyczących zespołu przeciwnego./ przepis 26.2.2 /

ROZDZIAŁ 9 SZCZEGÓLNE PRZYPADKI

9.1 *W meczu Mistrzostw Świata kobiet, pomiędzy drużynami Japonii i ZSRR, zawodniczka radziecka wykonała bardzo silny atak. Zawodniczka Japonii odebrała atak, jednak na tyle niedokładnie, że piłka po odbiorze wyleciała daleko poza boisko. Inna zawodniczka*

japońska pobiegła w kierunku piłki, przeskoczyła reklamy i wybronila piłkę w bardzo spektakularnej akcji, za co otrzymała od publiczności gromki brawa. Jej odbicie było jednak trochę nieczyste i sędzia odgwisdał piłkę rzuconą. Publiczność z dużym niezadowoleniem przyjęła decyzję sędziego co wyraziła gwizdami. Jak powinien zachować się sędzia w tej sytuacji?

Interpretacja: Sędzia nie powinien traktować siebie jako osoby kierującej meczem i sztywno, wręcz mechanicznie stosować przepisy do zaistniałych sytuacji. Sędzia powinien również być promotorem siatkówki i docenić wysiłek i poświęcenie zawodniczki japońskiej w tej sytuacji. Jej spektakularne zagranie było czynnikiem najlepiej promującym siatkówkę. Sędzia nie powinien inicjować akcji dla przyjemności kibiców, ale również nie powinien zniechęcać zawodników do tak spektakularnej gry. Oprócz technicznych aspektów swojej pracy, sędzia musi zdawać sobie sprawę również z aspektów społecznych. Praktycznie mówiąc, sędzia obowiązkowo musi poświęcić błąd techniczny dla czynników propagandowych. To jest właśnie „sztuka dobrego sędziowania”!

9.2 *Podczas meczu pomiędzy drużynami kobiet Kuby i Kanady, drużyna kubańska grała bardzo szybko i mocno. Intencją drużyny kanadyjskiej było zwolnienie tempa gry emocjonalnie grających Kubanek. Jak w tej sytuacji powinien zachować się sędzia?*

Interpretacja: „Tempo” jest bardzo delikatnym elementem siatkówki. Każdy zespół ma swoje optymalne tempo gry. Określenia „tempo” nie ma w przepisach, ale jego kontrola jest jednym z kluczowych elementów dobrego sędziowania. Odpowiednie tempo pozwala na rozegranie spotkania na wysokim poziomie. W normalnych warunkach, sędzia powinien utrzymać grę w stałym tempie. Nie powinien pozwalać na zwalnianie gry, jak również nie powinien przeszkadzać w grze żadnemu zespołowi. To również jest „sztuka dobrego sędziowania”!

9.3 *W czasie Mistrzostw Świata, w IV secie meczu Korea – Niemcy, trener Korei poprosił o zmianę. Po dokonanej zmianie sekretarz zawodów zauważył, że dokonana zmiana jest nieprawidłowa. Sędzia II skorygował zmianę. Jednak po interwencji kapitana tego zespołu i dokładnym sprawdzeniu w protokole zawodów okazało się, że zmiana w rzeczywistości była prawidłowa i sędzia ponownie*

skorygował zmianę. Była to żenująca dla sędziów sytuacja. Jakie powinno być prawidłowe postępowanie sędziego II w tej sytuacji?

Interpretacja: Sędzia powinien podejmować decyzje na podstawie faktów. Zmiany decyzji mogą prowadzić do powstania bardzo nieprzychylniej atmosfery w czasie meczu, która w zawodnikach i publiczności kształtuje wrogość i niedowierzanie wobec sędziów. W przypadku takim jak ten, sędzia II powinien sprawdzić fakty w protokole zawodów przed podjęciem decyzji.

9.4 *W czasie rozgrywania akcji, jednej z zawodniczek drużyny atakującej, wypadła z ubrania ściereczka do wycierania podłogi i upadła pomiędzy blokujące zawodniczki drużyny przeciwnej. Sędzia nie przerwał gry i zespół atakujący wygrał akcję. Czy sędzia postąpił właściwie?*

Interpretacja: Sędzia powinien ocenić, czy upadek ściereczki miał wpływ na grę. Ponieważ ściereczka upadła pomiędzy blokujące zawodniczki drużyny przeciwnej, mogła mieć wpływ na grę a nawet być przyczyną kontuzji. W związku z tym akcja powinna być powtórzona. Jeżeli upadek ściereczki byłby celowym działaniem zawodniczki, lub jeśli sytuacja taka powtarzałaby się, sędzia ma prawo do ukarania zawodniczki lub zespołu w zależności od stopnia przewinienia. / przepis 18.2 /

9.5 *Zawodnik odebrał bardzo mocny atak, po którym piłka odbita się od jego rąk i poleciała daleko poza pole gry w trybuny. Inny zawodnik tego zespołu pobiegł za piłką, przeskoczył panele ograniczające pole gry i wbiegł pomiędzy kibiców, aby odbić piłkę. Publiczność była usatysfakcjonowana tym zagranem, tym bardziej, że sędzia nie przerwał gry mimo nieczystego odbicia piłki przez zawodnika. Czy sędzia postąpił prawidłowo nie odgwizdując piłki rzuconej ani odbicia z pomocą?*

Przepis: Sędzia postąpił prawidłowo. Zgodnie z przepisem 10, piłka może być odbita spoza wolnej strefy. Odbicie z pomocą jest tylko wtedy karane, kiedy wykonywane jest w polu gry. W celu dopuszczenia do lepszej gry obronnej i uatrakcyjnienia siatkówki wprowadzono przepis 10.2.3.2. Mimo, że w opisywanej sytuacji, nieczyste odbicie piłki z trybun nie było pierwszym odbiciem zespołu, sędzia słusznie postąpił nie przerywając gry. Bardzo ważne jest, aby sędzia dopuszczał do tak spektakularnej gry popularyzując

jednocześnie siatkówkę jako wyjątkowo atrakcyjną dyscyplinę sportu. To ważny element w „sztuce dobrego sędziowania”!
/ przepis 10.2.3.2 /

9.6 *Przed wykonaniem zagrywki, kapitan poprosił sędziego o sprawdzenie ustawienia swojego zespołu i określenie zawodnika zagrywającego. Sekretarz zawodów powiedział, że zagrywać powinien zawodnik nr 10. Zawodnik nr 10 zdobył kolejno cztery punkty. Przed kolejną zagrywką zawodnika nr 10, sekretarz poinformował sędziego II, że w rzeczywistości zagrywającym w tym zespole powinien być zawodnik nr 8. Jaką decyzję powinien w tej sytuacji podjąć sędzia I?*

Interpretacja: Sędzia zdecydował, że wszystkie punkty zdobyte przez zespół przy zagrywce zawodnika nr 10 powinny być anulowane a zespół powraca do prawidłowego ustawienia z zawodnikiem nr 8 na zagrywce. Wszystkie przerwy i zmiany, które miały miejsce podczas tych czterech akcji powinny być również anulowane. Kary za niewłaściwe zachowanie oraz przerwy techniczne zostają utrzymane. Zagrywka pozostaje po stronie zespołu, który popełnił błąd, gra powinna być kontynuowana od momentu, w którym kapitan poprosił o informacje o ustawieniu a kolejnym zagrywającym powinien być zawodnik nr 8. sytuacja ta powinna być opisana w protokole zawodów.

9.7 *Po zakończonej akcji kapitan zespołu podszedł do sędziego I i poprosił o wyjaśnienie przepisów, na podstawie których sędzia podjął swoją decyzję. Sędzia odpowiedział kapitanowi a ten powrócił do gry. Po zakończeniu spotkania ten sam kapitan podszedł do sędziego z prośbą o wpisanie do protokołu oficjalnego protestu dotyczącego incydentu w czasie gry. Sędzia I odmówił. Czy była to prawidłowa decyzja sędziego?*

Przepis: Prawidłowa decyzja sędziego. Kapitan powinien zgłosić sędziemu I chęć wpisania oficjalnego protestu do protokołu w czasie gry, tuż po zaistniałym incydencie. / przepis 24.2.4 /

9.8 *Przy stanie 23-23 w secie trzecim, sędzia II odgwizdał zespołowi przyjmującemu zagrywkę błąd ustawienia. Nie zgadzając się z decyzją sędziego, kapitan tego zespołu interweniował u sędziego I próbując wymusić zmianę decyzji, jednak bezskutecznie. Po*

wznowieniu gry przy stanie 24-23 dla zespołu zagrywającego, sędzia II ponownie odgwizdał błąd ustawienia zespołowi przyjmującemu zagrywkę i zakończył set wynikiem 25-23. Ponownie kapitan tego zespołu zaprotestował próbując wymusić zmianę decyzji sędziego. Po krótkiej dyskusji z kapitanem sędzia I uznał, że kapitan ma rację a zespół faktycznie nie popełnił błędów ustawienia. Sędzia podtrzymał jednak swoją decyzję i stwierdził, że nie może jej anulować ponieważ set III został już zakończony. Mimo protestów kapitana rozpoczął grę w kolejnym secie. Po zakończeniu spotkania kapitan tego zespołu złożył oficjalny protest. Czy sędzia I postąpił słusznie w tej sytuacji?

Przepis: Błąd sędziego I. Sędzia ma prawo zmienić wydaną wcześniej decyzję dotyczącą zastosowania przepisów. Komisja Odwoławcza po tym meczu uznała protest kapitana i nakazała wznowienie gry od stanu 23-23 w secie trzecim.

9.9 W trzecim secie meczu mistrzostw świata kobiet, pomiędzy zespołami Chin i Korei, trener zespołu Chin, włączając sygnalizator dźwiękowy i stosując oficjalną sygnalizację, poprosił sędziego II o przerwę dla odpoczynku. Sędzia odruchowo zagwizdał na przerwę, jednak natychmiast zorientował się, że zespół ten wykorzystał już przysługujące mu dwie przerwy dla odpoczynku. Zatrzymał więc schodzące z boiska zespoły nakazując wznowienie gry. Ponieważ związane z tą sytuacją opóźnienie gry było niewielkie, sędzia nie ukarał zespołu za „prośbę nieuzasadnioną”. W tym momencie trener tego zespołu, stosując sygnalizację ręczną, pokazał sędziemu, że prosił o zmianę zawodników. Sędzia odrzucił jednak prośbę jako nieuzasadnioną i wznowił grę. Czy sędzia postąpił właściwie?

Przepis: Sytuacja ta jest dosyć złożona. Sędzia II powinien wiedzieć w momencie prośby o przerwę dla odpoczynku, że zespół ten wykorzystał już przysługujące mu dwie przerwy. Ponieważ powstałe w tej sytuacji opóźnienie gry było niewielkie, sędzia słusznie postąpił nie karząc zespołu za opóźnianie gry – przerwa potrzebna na wpisanie do protokołu ewentualnej kary z pewnością trwałaby dłużej. Natomiast odrzucenie prośby o zmianę zawodników, wiązało się z wcześniejszą prośbą nieuzasadnioną o przyznanie przerwy dla odpoczynku. Po odrzuceniu prośby trenera powinna być rozegrana przynajmniej jedna akcja przed następną prośbą. / przepis 16.6, 17.1, 17.2 /

9.10 Przed rozpoczęciem decydującego seta, w meczu zespołów USA i Kanady, trener zespołu USA dostarczył sędziemu II kartkę z ustawieniem swojej drużyny a sędzia I w tym momencie nakazał gwizdkiem zespołom, aby zajęły miejsca na boisku. Zawodnicy zespołu USA, zgodnie z poleceniem sędziego, zajęli pozycje na boisku gotowe do gry w piątym secie. Tymczasem zawodnicy drużyny Kanady pozostali poza boiskiem, skupieni wokół swojego trenera, który wyraźnie obserwował ustawienie drużyny USA. Dopiero po chwili trener zespołu Kanady przekazał sędziemu II kartkę z ustawieniem swojego zespołu a zawodnicy weszli na boisko. Sędzia pierwszy ukarał trenera Kanady upomnieniem za opóźnianie gry. Wówczas trener zespołu USA zaprotestował, twierdząc, że trener zespołu Kanady powinien zostać ukarany ostrzeżeniem za zachowanie grubiańskie a jego zespół powinien zdobyć punkt. Jakie powinno być właściwe postępowanie sędziów w tej sytuacji?

Przepis: Sędzia I popełnił w tej sytuacji elementarny błąd nakazując zespołom, aby weszły na boisko zanim trenerzy obu ekip dostarczyli sędziemu II kartki z ustawieniem swoich zespołów. Ponieważ zespół USA czekał już na boisku, upomnienie za opóźnianie gry było prawdopodobnie słuszne. Z drugiej strony, ponieważ trener Kanady wyraźnie wykorzystywał zaistniałą sytuację i celowo zwlekał z przekazaniem sędziemu II kartki z ustawieniem, aby odpowiednio ustawić w decydującym secie swój zespół, sędzia na polecenie Komisji Kontrolnej, powinien ukarać go ostrzeżeniem za zachowanie grubiańskie a zespół USA powinien zdobyć punkt.

9.11 W meczu pomiędzy zespołami Brazylii i Holandii, podczas trwania drugiego seta, wynik na tablicy świetlnej był niezgodny z rzeczywistością. Na sytuację tą nerwowo zareagował trener zespołu Brazylii, który krzycząc i gestykulując skrytykował pracę całej komisji sędziowskiej domagając się weryfikacji aktualnego wyniku. Na sytuację tą podobnie zareagował kierownik ekipy brazylijskiej, który opuścił swoje miejsce na trybunach przeznaczone dla szefów ekip biorących udział w turnieju i podbiegł do stolika Komisji Technicznej. Sędzia I potraktował zachowanie trenera Brazylii jako grubiańskie, ukarał go ostrzeżeniem i poprosił kapitana tego zespołu, aby podszedł do trenera i przekazał mu informację o

udzielonej karze. Kapitan nie zrobił tego a w wyniku powstałego zamieszania, sędzia II zapomniał przekazać sekretarzowi informację o nałożonej na trenera karze i kara ta nie została wpisana do protokołu zawodów. W międzyczasie członkowie Komisji Technicznej zaniepokojeni rozwojem wydarzeń ustalili, że wynik na tablicy świetlnej był faktycznie niezgodny z rzeczywistym, co więcej, błąd przy dodawaniu punktów popełnił również sekretarz zawodów. Jak się później okazało trener zespołu Brazylii miał rację, co potwierdził rezerwowy sekretarz zawodów w związku z czym wynik meczu został poprawiony a gra kontynuowana bez jakiegokolwiek adnotacji w protokole zawodów o zaistniałej sytuacji. Jak opisana sytuacja powinna być rozwiązana?

Przepis: W opisanej sytuacji popełniono szereg błędów. Jako pierwszy, błąd popełnił sekretarz zawodów. Drugim błędem była pomyłka operatora tablicy świetlnej. Kolejny błąd popełnił rezerwowy sekretarz zawodów, który w porę nie zareagował w zaistniałej sytuacji i nie zwrócił uwagi głównemu sekretarzowi zawodów na jego pomyłkę. Sędziowie prowadzący spotkanie powinni dopilnować aby nałożona na trenera kara za niewłaściwe zachowanie zapisana została w protokole zawodów. Kapitan zespołu Brazylii powinien przekazać trenerowi informację o nałożonej na niego karze, a w razie potrzeby sędzia powinien nakazać kapitanowi aby to uczynił. Członkowie Komisji Technicznej nie powinni zezwolić szefowi ekipy brazylijskiej na zbliżanie się do stolika komisji. Przewodniczący Komisji Technicznej powinien przerwać grę i powiadomić sędziów prowadzących spotkanie o konieczności skonfrontowania wyniku na tablicy świetlnej z wynikiem w protokole zawodów i protokole rezerwowym. Szczęśliwie wynik meczu poprawiono, kara nie została wpisana a gra była kontynuowana. Problem rozwiązano polubownie ponieważ zarówno sędziowie prowadzący jak i delegat techniczny spotkania zgodzili się na podpisanie protokołu i jego zatwierdzenie bez opisywania zaistniałej sytuacji (wpisywania kary i poprawiania wyniku).

9.12 Po rozegraniu piłki przez rozgrywającego, zawodnik zaatakował piłkę. W czasie ataku, zawodnik atakujący potracił rozgrywającego, który w wyniku potrażenia dotknął siatkę. Sędzia II odgwiżdżał błąd dotknięcia siatki. Czy była to właściwa decyzja

sędziogo? Czy decyzja ta była zgodna z interpretacją przepisu 12.3.1?

Przepis: Sędzia II postąpił właściwie ponieważ zawodnik atakujący, który spowodował dotknięcie siatki przez rozgrywającego, był w akcji z piłką. Jeżeli rozgrywający dotknąłby siatki po rozegraniu piłki, przygotowując się do następnej akcji, wówczas takie dotknięcie siatki nie byłoby błędem. / przepis 12.3.1/

9.13 Podczas przerwy dla odpoczynku zawodnicy wraz z trenerem zespołu ustawili się w narożniku wolnej strefy, w okolicy pola rozgrzewki. Czy sędziowie postąpili słusznie nie reagując na takie zachowanie zespołu?

Przepis: Przepis 16.4.2. mówi, że podczas przerw dla odpoczynku, zawodnicy muszą zejść z boiska w wolną strefę w pobliże ławki dla zawodników rezerwowych. Istotą tego przepisu jest konieczność opuszczenia boiska przez zawodników tak, aby w czasie przerwy mogło być ono przetarte przez „moppersów” oraz, żeby nie zostało zachlapanie wodą używaną w tym czasie przez zawodników. W związku z tym, mimo że zawodnicy nie ustawili się przy ławce zawodników rezerwowych, sędzia słusznie postąpił nie reagując na takie zachowanie zespołu. / przepis 16.4.2 /

9.14 Po zakończonej akcji część zawodników na boisku skupiła się przy linii bocznej boiska próbując wytrzeć powstałą w czasie akcji mokrą plamę. Widząc to, asystent trenera podszedł do linii bocznej próbując pomóc zawodnikom. Sędzia I zawołał kapitana tego zespołu i poprosił, aby asystent trenera wrócił na ławkę. Czy było to właściwe postępowanie sędziogo?

Przepis: Sędzia postąpił słusznie. Asystent trenera nie może opuszczać ławki zawodników rezerwowych w trakcie meczu a tym bardziej interweniować w grę. Tylko pierwszy trener może w trakcie gry opuszczać ławkę oraz udzielać rad grającym zawodnikom poruszając się wzdłuż linii bocznej boiska. / przepis 5.2.3.4, 5.3.1 /

9.15 Zawodniczka nr 1 nie zdążyła do bloku grupowego i w momencie ataku przeciwnika znajdowała się dwa kroki od blokującej przy siatce zawodniczki nr 2. Zanim zawodniczka nr 1 zdążyła osiągnąć górnej taśmy siatki, piłka po ataku przeciwnika

uderzyła w wystawione przez nią ręce na wysokości mniej więcej połowy szerokości siatki. Po tym dotknięciu piłki przez zawodniczkę nr 1, sędzia I zezwolił na wykonanie przez ten zespół kolejnych trzech odbić a akcja zakończyła się wygraną tego zespołu. Czy sędzia postąpił właściwie?

Przepis: Błąd sędziego. Dotknięcie piłki przez zawodniczkę nr 1 nie może być uznane za blok ponieważ w momencie kontaktu z piłką zawodniczka nr 1 nie sięgała powyżej górnej taśmy siatki, ani też nie brała udziału w grupowym bloku z zawodniczką nr 2. W związku z tym, dotknięcie przez nią piłki powinno być uznane za pierwsze odbicie zespołu, po którym zespół miał prawo tylko do dwóch kolejnych odbić. Ponieważ zespół wykonał jeszcze trzy odbicia, popełnił błąd czterech odbić i powinien przegrać akcję.
/ przepis 10.3.1, 15.1.1 /

9.16 *Przed kolejną zagrywką, trener poprosił sędziego II o sprawdzenie czy do wykonania zagrywki przygotowuje się właściwy zawodnik. Czy takie zachowanie trenera jest dopuszczalne?*

Przepis: Nie. Jediną osobą uprawnioną do rozmowy z sędziami w trakcie trwania meczu jest kapitan zespołu. / przepis 5.1.2 /

9.17 *Po gwizdku sędziego I na zagrywkę, trener zespołu zagrywającego, używając sygnalizatora dźwiękowego oraz właściwej sygnalizacji ręcznej, poprosił sędziego II o zmianę zawodników. Sędzia I przerwał grę i odrzucił prośbę trenera jako nieuzasadnioną. W międzyczasie, zawodnicy, którzy mieli uczestniczyć w zmianie, ustawili się w strefie zmian, gotowi do zmiany. Sędzia I dał jednak sygnał zawodnikowi zagrywającemu, aby zagrywał. W momencie zagrywki sędzia II odgwizdał błąd ustawienia zespołu zagrywającego, ponieważ na boisku znajdowało się siedmiu zawodników. Po krótkiej dyskusji między sobą, sędziowie zadecydowali o przegraniu akcji przez ten zespół i przyznali zagrywkę oraz punkt drużynie przeciwnej. Czy była to właściwa decyzja sędziów?*

Przepis: Jest to typowy przykład prośby nieuzasadnionej. Prośba ta powinna być odrzucona przez sędziów, zespół ukarany za opóźnianie gry, a zagrywka powtórzona. W opisanej sytuacji niewłaściwe było postępowanie sędziego II, który nie jest upoważniony, a nawet nie ma prawa odgwizdać błędu ustawienia

zespołowi zagrywającemu. Skoro jednak sędzia II odgwizdał ten błąd, akcja powinna być powtórzona. / przepis 25.3.2 /

9.18 *Rozgrywający z linii ataku w zespole A, rozegrał znajdującą się nad siatką piłkę jedną ręką w wysoku, tak, że w momencie jej dotknięcia jego palce znajdowały się po stronie zespołu B. Piłka nie przekroczyła jednak w całości płaszczyzny siatki i w momencie jej rozegrania tylko częściowo znajdowała się po stronie zespołu przeciwnego. Po rozegraniu piłka skierowana została równoległe do siatki w kierunku atakującego zespołu A. Zanim jednak piłka została zaatakowana przez zespół A, blokujący zespołu B zablokowali to podanie, uniemożliwiając tym samym wykonanie prawidłowego ataku przeciwnikowi. Sędzia I odgwizdał błąd przełożenia rąk przez rozgrywającego zespołu A. Czy była to właściwa decyzja sędziego?*

Przepis: Zgodnie z przepisem 10, każdy zespół musi grać na własnym polu gry i we własnej przestrzeni. Rozgrywający zespołu A popełnił błąd ponieważ dotknął piłkę przekładając ręce nad siatką na stronę zespołu przeciwnego. Nieprawidłowe było również odbicie piłki przez blokujących zespołu B, którzy dotknęli piłkę znajdującą się po stronie zespołu przeciwnego zanim ten wykonał atak. Sędzia słusznie jednak uznał, że jako pierwszy błąd popełnił rozgrywający zespołu A i przyznał punkt przeciwnikowi.

9.19 *Przed kolejną zagrywką, kapitan zapytał sędziego o numer zawodnika, który powinien zagrywać. Sędzia udzielił informacji kapitanowi wskazując na zawodnika nr 6. ponieważ kapitan zakwestionował otrzymaną odpowiedź, sędzia ponownie poinformował kapitana, że zagrywać powinien zawodnik nr 6. Mimo to kapitan nadal nie zgadzał się z otrzymaną odpowiedzią i postanowił zwrócić się w tej sprawie do sędziego I. W tym momencie sędzia I dał sygnał na wykonanie zagrywki, a ponieważ zespół w wyniku powstałego zamieszania nadal nie zagrywał, sędzia odgwizdał błąd przekroczenia czasu 8 sek. przeznaczanego na wykonanie zagrywki. Po ponownym sprawdzeniu w protokole zawodów ustalono, że trener przedłożył błędnie wypełnioną kartkę z ustawieniem swojego zespołu, na której zawodnik z nr 6 wpisany był na dwóch pozycjach. Jak się okazało zagrywającym miał być zawodnik nr 1, który był na boisku a na jego miejscu w protokole*

wpisany był po raz drugi zawodnik nr 6. Jak w tej sytuacji powinni się zachować sędziowie prowadzący spotkanie?

Przepis: Pierwszym błędem popełnionym w tej sytuacji było przedłożenie sędziemu źle wypełnionej kartki z ustawieniem przez trenera, skomplikowanym jeszcze bardziej przez sędziów, którzy nie zauważyli błędu. Sędzia powinien zezwolić zawodnikowi nr 1 na wykonanie zagrywki, cofając jednocześnie wcześniejszą decyzję dotyczącą błędu 8 sek. Z drugiej strony, źle wypełniona przez trenera kartka z ustawieniem zespołu spowodowała opóźnienie gry, za co zespół powinien być ukarany. Przed kolejnym wznowieniem gry, sędzia powinien poprosić trenera o kartkę z prawidłowym ustawieniem zespołu.

9.20 *Operator kamery zbyt gwałtownie obniżył długie, 15 metrowe ramię, na którym umocowana była kamera i potracił zawodnika wykonującego w tym czasie zagrywkę. Mimo to zagrywający zdołał prawidłowo wykonać zagrywkę i gra była kontynuowana. Sędzia I nie przerwał gry a zespół nie wniósł protestu dotyczącego zaistniałej sytuacji. Czy sędzia postąpił właściwie zezwalając na kontynuowanie gry?*

Przepis: Ponieważ potracony przez operatora kamery zawodnik przy wykonaniu zagrywki popisał się wręcz ekwilibrystycznymi umiejętnościami co z podziwem zostało przyjęte przez zgromadzonych na trybunach widzów, którzy nagrodzili zawodnika dużymi brawami, sędzia postąpił właściwie nie przerywając gry. Jednak w podobnych sytuacjach regułą powinno być powtórzenie akcji przez sędziego.

9.21 *W meczu pomiędzy drużynami Słowacji i Kuby, trener zespołu Słowacji poprosił o przerwę dla odpoczynku a sędzia II zagwizdał udzielając zespołowi przerwy. Sędzia I nie usłyszał jednak gwizdka sędziego II i w czasie gdy zespół Słowacji zaczął schodzić już z boiska, sędzia I dał sygnał gwizdkiem na zagrywkę dla zespołu Kuby. Wówczas sędzia II ponownie zagwizdał udzielając przerwy dla odpoczynku. Sędzia I nie zrozumiał jednak decyzji sędziego II i upomniał zespół ze Słowacji za opóźnianie gry. kilka akcji później, w tym samym secie, zawodnik drużyny Słowacji opóźnił grę, za co sędzia, zgodnie z gradacją kar, ukarał zespół ostrzeżeniem. Drużyna Kuby zdobyła punkt, a ponieważ była to decydująca faza meczu,*

wygrała dzięki temu całe spotkanie. Po meczu zespół Słowacji zdecydowanie zaprotestował w związku z niesłusznie nałożonym na zespół upomnieniem za opóźnianie gry. czy protest drużyny Słowacji był uzasadniony?

Przepis: Protest zespołu Słowacji był uzasadniony. Sędzia nie powinien karać zespołu w sytuacji, kiedy do opóźnienia gry doszło w skutek nieporozumienia sędziów. Tak więc zespół Słowacji nie powinien w pierwszym przypadku zostać upomniany za opóźnianie gry. Gdyby tak się stało, w kolejnej sytuacji zespół Słowacji nie otrzymałby ostrzeżenia za opóźnianie gry, nie straciłby punktu i nie składał po meczu protestu. Z drugiej strony, zespół Słowacji powinien już w trakcie meczu, po zaistniałej sytuacji, zastrzec sobie prawo do wpisania po meczu oficjalnego protestu do protokołu. Ponieważ nie zrobił tego, nie może również złożyć protestu.
/ przepis 5.1.2.1 /

9.22 *W sali, w której rozgrywane było spotkanie, zgasło światło i gra przeniesiona została do innej sali. Wcześniej, w przerwaniu secie, zawodnik jednej z drużyn został zdyskwalifikowany. Przepis 18.3.2.2 mówi, że wynik przerwanej seta zostaje anulowany a grę rozpoczyna się od stanu 0:0 w tym secie, z tymi samymi zawodnikami i w tym samym ustawieniu początkowym. Czy zdyskwalifikowany zawodnik może powrócić do gry w powtórzonym secie?*

Przepis: W przypadku wznowienia seta na innym boisku, ani zawodnik zdyskwalifikowany ani wykluczony nie może powrócić do gry. W tym przypadku zawodnik zdyskwalifikowany musi być zastąpiony przez innego zawodnika z ławki rezerwowych, który nie występował w ustawieniu początkowym zespołu. Ogólnie mówiąc, wszystkie kary nałożone w przerwaniu secie do momentu, w którym zgasły światła, muszą być zachowane.

9.23 *Piłka po źle wykonanej zagrywce uderzyła w siatkę i odbiła się od niej w kierunku boiska zespołu zagrywającego. Widząc to, zawodnik drużyny przeciwnej, chcąc szybko podać piłkę, przetożył ręce pod siatkę i chwycił opadającą piłkę za nim ta upadła na boisko. Czy takie zagranie jest dozwolone?*

Przepis: Sędzia kiedy tylko oceni, że piłka po zagrywce nie przekroczy siatki i pozostanie po stronie zespołu zagrywającego,

powinien przerwać grę gwizdkiem. Do tego czasu piłka pozostaje w grze i żaden zawodnik drużyny przeciwnej nie może wcześniej jej łapać. / przepis 13.6.2.1 /

9.24 Piłka po ataku zawodnika drużyny Włoch, odbiła się od rąk blokujących zawodników drużyny Japonii i przeleciała nad antenką, częściowo poza przestrzeń przejścia i stanowiskiem sędziego I w stronę wolnej strefy zespołu Włoch. Japoński obrońca pobiegł za piłką, aby cofnąć ją na swoją stronę, jednak sędzia liniowy zasygnalizował piłkę autową a sędzia I potwierdził sygnalizację liniowego i przerwał grę. Zespół Japoński zaprotestował, że piłka częściowo przeleciała nad antenką i mieli jeszcze prawo wycofać piłkę w stronę własnego boiska a następnie przebić ją na stronę przeciwnika. Czy sędzia postąpił słusznie przerywając wcześniej grę?

Przepis: Sędzia I popełnił błąd. Ponieważ piłka przeleciała nad antenką, a więc częściowo poza przestrzeń przejścia, zespół Japonii miał prawo do kolejnych odbić w celu wycofania piłki na własną stronę boiska i prawidłowego jej przebicia na stronę przeciwnika. Piłki autowej nie powinien również sygnalizować sędzia liniowy. / przepis 11.1.2 /

9.25 Sekretarz w porę nie dostrzegł numeru zawodniczki zagrywającej a zespół odbierający zagrywkę zdobył punkt. Dopiero po zakończeniu akcji sekretarz zorientował się, że w rzeczywistości zagrywała zła zawodniczka i natychmiast powiadomił o tym sędziego II. Sędzia przyznał zagrywkę oraz punkt drużynie przeciwnej a w zespole zagrywającym poprawione zostało ustawienie zawodników. Wówczas jednak zaprotestował trener drużyny przeciwnej domagając się przyznania jego drużynie dwóch punktów ze względu na wygranie akcji oraz błąd rotacji popełniony przez drużynę zagrywającą. Czy sędzia powinien przyznać w tej sytuacji dwa punkty?

Przepis: Sędzia postąpił słusznie przyznając w tej sytuacji tylko jeden punkt. Mimo, że rozegrana została akcja, decydujące znaczenie miał popełniony wcześniej błąd rotacji. Sędzia przyznał punkt ze względu na popełniony błąd rotacji, natomiast rozegrana akcja została anulowana. / przepis 7.7.1 /

Podczas Mistrzostw Świata drużyna Peru grała przeciwko drużynie USA. W pierwszym secie Peru prowadziło 7:1. Sędzia II zasygnalizował błąd ustawienia rozgrywającej USA i przyznano 8 punkt drużynie Peru. Mimo, że trener USA poprosił o wyjaśnienie, jego prośba została zignorowana i automatycznie została rozpoczęta przerwa techniczna.

Podczas tej przerwy trener USA jeszcze raz przedstawił sytuację sędziemu II, który wówczas, będąc świadomym popełnionego błędu, wyjaśnił go sędziemu I. Sędzia I podjął decyzję o powtórzeniu ostatniej akcji, powracając jednocześnie do wyniku 7:1. Po kilku akcjach drużyna Peru zdobyła ósmy punkt i oczekiwała na przerwę techniczną. Sędzia ogłosił przerwę. Czy postąpił prawidłowo?

Przepis: Celem przerwy technicznej jest wolny czas dla telewizji. Obie przerwy rozpoczynają się automatycznie po 8 i 16 punkcie prowadzącej drużyny. Ponieważ pierwsza przerwa już się odbyła, a kolejna nie została rozpoczęta (żaden z zespołów nie zdobył 16 punktu), druga przerwa po ósmym punkcie jest nieprawidłowa.

Sędzia I odgwizdał siatkę S-3 i przyznał piłkę zespołowi R. Trener R poprosił o zmianę. Podczas zmiany do sędziego I podszedł sędzia liniowy, który powiedział, że przed dotknięciem siatki przez S-3, piłka przebijana przez R przeleciała ponad antenką. Sędzia I zmienił swą decyzję i przyznał piłkę drużynie S. Czy trener zespołu R może wycofać zmianę?

Przepis: Skoro zmieniona została decyzja sędziego, trener może wycofać zmianę bez kary a zmieniony zawodnik może powrócić do gry tak, jakby zmiana nie została wcale dokonana. Sytuacja ta musi być opisana w protokole zawodów w rubryce „uwagi”.

Zawodnik upadł na podłogę podczas gry w akcji obronnej. Mappers źle wytarł podłogę, co spowodowało upadek zawodnika w kolejnej akcji. Po tym zdarzeniu drużyna bezskutecznie wnioskuje o powtórzenie akcji. Czy sędziowie postąpili słusznie?

Przepis: Nawet jeżeli mokra plama była wycierana przez mappersa zespół jest zobowiązany zwracać uwagę na swoje boisko i ewentualnie wycierać je samemu. Akcję uznaje się za rozgraną. Z drugiej strony sędzia powinien zwrócić uwagę mappersom, aby dokładniej wypełniali swoje obowiązki.